

ISSN 1509-4677

powiatowy

NR 1/2022 (203)

Kurier

www.starostwo.lezajsk.pl

BEZPŁATNY

LEŻAJSK
NOWA SARZYNA
GRODZISKO DOLNE
KURYLÓWKA

W numerze:

- Podsumowanie prac Rady i Zarządu Powiatu Leżajskiego w 2021 roku
- Najważniejsza zasada to zasada ograniczonego zaufania
– wywiad z mł. asp. Miłoszem Krzywonosem dotyczący cyberoszustw
- Historia cmentarza wojennego koło Brzozy Królewskiej
- Podróże: Borneo cz. 2

W NUMERZE:

POWIAT 4-13

- Podsumowanie prac Rady i Zarządu Powiatu Leżajskiego w 2021 roku
- Lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa
- Najważniejsza zasada to zasada ograniczonego zaufania
- Mówimy #stopsmieceniu!
- Piękno Dębna zostało docenione

OŚWIATA 14-17

- ZSL
- ZST
- SOSW
- PPP

KULTURA 18-21

- Historia cmentarza wojennego koło Brzozy Królewskiej
- Dzieje starostwa leżajskiego na przestrzeni wieków. Cz. II „Złoty wiek XVI”

SPORT 22-23

- Nowy rok, nowe projekty i nowe wyzwania w Pogoni
- Bardzo dobry występ tenisisty stołowego Arki w GP Polski Zaków
- I Zawody Strzeleckie Stowarzyszenia Carpatia Arms

PODRÓŻE: Borneo cz. 2 24-25

KOMUNIKATY 26

BŁOK REKLAMOWY 27-28

**Rodzinie i Bliskim
śp.
por. Henryka Atemborskiego
wyraży głębokiego współczucia
składają:
Rada oraz Zarząd Powiatu Leżajskiego**

Szkoła Podstawowa w Jelnej nagrodzona za lekcje o Funduszach Europejskich

17 grudnia Szkoła Podstawowa im. św. Franciszka w Asyżu w Jelnej gościła minister Małgorzatę Jarośnińską-Jedynak z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Małgorzata Jarośnińska-Jedynak przybyła wręczyć szkole nagrodę za udział w projekcie: Lekcje o Funduszach Europejskich VI – „PROJEKT: SZKOŁA!”.

Szkoła przystąpiła do projektu „Lekcja o Funduszach Europejskich VI”, w ramach którego zorganizowano na bazie przekazanych przez organizatorów materiałów zajęcia dla uczniów klasy V i VI. Tematyka lekcji dotyczyła rozwoju lokalnego, ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju polskich miejscowości.

W ramach kolejnego etapu akcji placówka mogła wziąć udział w konkursie dotyczącym opracowania pomysłu na lokalną inwestycję – w szkole lub najbliższym otoczeniu. Projekt Szkoły Podstawowej w Jelnej znalazł się w gronie zwycięzców (sześciu szkół z województwa podkarpackiego).

Szkoła za udział w konkursie otrzymała monitor interaktywny. Projekt realizowała Małgorzata Perlak.

SP w Jelnej

Kurier Powiatowy – Wydawca: Starostwo Powiatowe w Leżajsku, ul. Kopernika 8, 37-300 Leżajsk.

Adres redakcji: ul. Skłodowskiej 8 (budynek B Starostwa Powiatowego w Leżajsku), tel. 17 240 45 72, e-mail: promocja@starostwo.lezajsk.pl

Redaktor naczelna: Natalia Nowicka. **Redakcja wydania:** Małgorzata Charko (ZST), Stanisław Majcher (ZSL), Joanna Bąk, Sylwia Zych, Aneta Szpila (SOSW), Roman Federkiewicz (Muzeum Ziemi Leżajskiej).

Wszelkie prawa zastrzeżone. Artykuły odzwierciedlają poglądy ich autorów. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów i zmiany tytułów. Za treść reklam i ogłoszeń płatnych Redakcja nie bierze odpowiedzialności.

Druk: TOP DRUK Sp. z o.o., s.k, Łomża **Przygotowanie do druku:** grafikaitp@gmail.com

Nakład: 3000 egzemplarzy **Numer zamknięto:** 13.01.2022 r.

BUDŻET POWIATU PRZYJĘTY JEDNOGŁOŚNIE

21 grudnia w Sali Obrad Rady Powiatu Leżajskiego odbyła się XLVI sesja Rady Powiatu Leżajskiego.

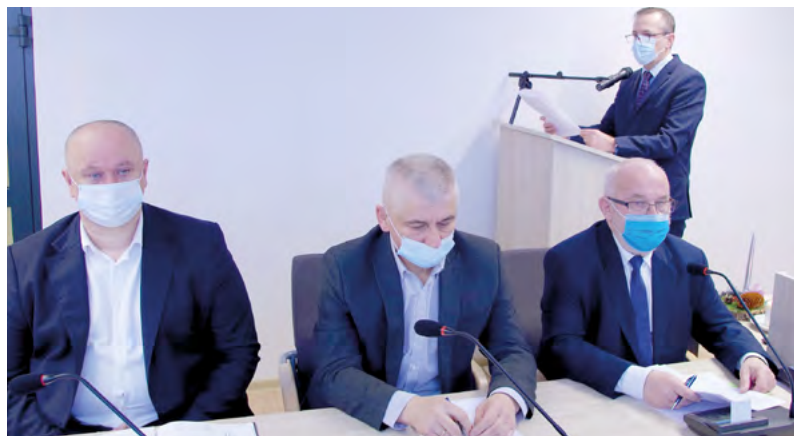
Po przyjęciu protokołów z XLIV i XLV sesji Rady Powiatu radni podjęli uchwały w sprawie:

- zatwierdzenia planu kontroli Komisji Rewizyjnej na 2022 rok.
- zatwierdzenia planu pracy Rady Powiatu Leżajskiego na 2022 rok.
- wprowadzenia zmian w budżecie Powiatu
- wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Leżajskiego.

Najważniejszą uchwałą podjętą podczas posiedzenia była uchwała budżetowa Powiatu Leżajskiego na 2022 rok.

Po odczytaniu projektu uchwały wraz z uzasadnieniem oraz opinii: Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Powiatu, Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, Regionalnej Izby Obrachunkowej do projektu budżetu i stanowiska Zarządu w sprawie opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej, a także wniosków komisji, radni głosowali za przyjęciem uchwały. Uchwałę przyjęto jednogłośnie.

Ponadto starosta przedstawił sprawozdanie z prac Zarządu Powiatu w okresie międzysesyjnym.

PODSUMOWANIE PRAC RADY I ZARZĄDU POWIATU LEŻAJSKIEGO w 2021 r.

Rok 2021, podobnie jak rok 2020, z uwagi na trwającą pandemię postawił przed Radą i Zarząd Powiatu Leżajskiego sporo wyzwań, którym, mimo wszystko, udało się podołać. Niniejsze podsumowanie przedstawia najważniejsze obszary, na których radni oraz Zarząd Powiatu skupiali swoje działania uchwałodawcze.

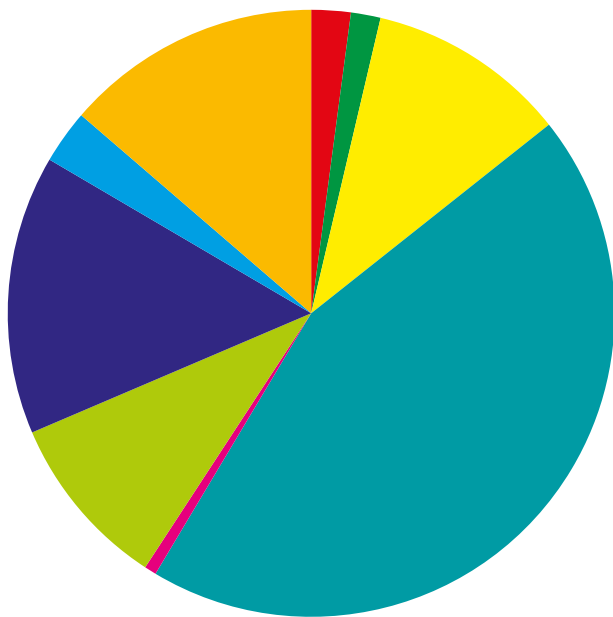
I. BUDŻET

Budżet powiatu jest planem finansowym przygotowywanym przez Zarząd Powiatu, obejmującym dochody i wydatki. Jest uchwalany przez Radę Powiatu na rok kalendarzowy. Dochody i wydatki na rok 2021 przedstawiają się następująco:

Dochody: 115.023.486,92 zł

Wydatki: 122.234.124,48 zł

BUDŻET 2021 (planowany)

1. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	2.562.381 zł
2. Turystyka, ochrona dziedzictwa narodowego, kultura fizyczna	1.927.423 zł
3. Obrona narodowa, bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, wymiar sprawiedliwości	13.022.529 zł
4. Oświata i wychowanie, edukacyjna opieka wychowawcza	54.084.860 zł
5. Obsługa długu publicznego, różne rozliczenia	780.799 zł
6. Administracja publiczna	11.447.479 zł
7. Pomoc społeczna, rodzina, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	18.177.674 zł
8. Ochrona zdrowia	3.503.530 zł
9. Inne: transport i łączność, gospodarka mieszkaniowa, działalność usługowa, informatyka, gospodarka komunalna i ochrona środowiska	16.727.450 zł

II. INWESTYCJE

INWESTYCJE DROGOWE

Nazwa zadania	Całkowita wartość zadania	Źródła finansowania	Termin zakończenia
Przebudowa drogi powiatowej nr 1277R Łowisko (gr. pow.) – Wola Zarczycka w km ok. 6+438,48 – 7+786,86 w miejscowości Wola Zarczycka	2.925.734 zł	- FDS: 1.741.902 zł - Wkład własny: 1.183.832 zł w tym: - Powiat Leżajski: 591.916 zł - Miasto i Gmina Nowa Sarzyna: 591.916 zł	15 czerwca 2021
Przebudowa drogi powiatowej nr 1241R Hucisko – Ruda Łańcucka – Przychojec – Leżajsk w km 8+658 – 9+934 w miejscowości Łukowa i Ruda Łańcucka	1.950.370 zł	- FDS – 1.105.274 zł - Wkład własny: 845.096 zł, w tym: - Powiat Leżajski: 425.096 zł - Miasto i Gmina Nowa Sarzyna: 420.000 zł	15 czerwca 2021
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1275 R Budy Łańcuckie (gr. pow.) – Laszczyny w km 20+888 – 23+167 w miejscowości Zmysłówka, Laszczyny	2.917.601 zł	- FDS: 1.553.043 zł - Wkład własny: 1.364.558 zł, w tym: - Powiat Leżajski: 673.418 zł - Gmina Grodzisko Dolne: 691.139 zł	30 lipca 2021
Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu w miejscowości Piskorowice w km 7+723 (JN101008073) w ciągu drogi powiatowej nr 1256R Sieniawa (gr. pow.) – Piskorowice – Leżajsk wraz z przebudową odcinka drogi w km 6+663 – 7+638	2.369.607 zł	- Rezerwa subwencji ogólnej MF: 1.148.777 zł - Wkład własny: 1.220.830 zł, w tym: - Powiat Leżajski: 1.020.830 zł - Gmina Leżajsk: 200.000 zł	25 listopada 2021
Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1254R od drogi nr 1257R – Ożanna – Piskorowice w km 1+700 – 2+550	688.048 zł	- Rezerwa subwencji ogólnej: 279.541 zł - Wkład własny: 408.507 zł w tym: - Powiat Leżajski: 204.254 zł - Gmina Kuryłówka: 204.254 zł	29 listopada 2021

Nazwa zadania	Całkowita wartość zadania	Źródła finansowania	Termin zakończenia
Inwestycje przygotowane do realizacji na które zawarto umowy z realizacją w 2022 roku.			
Przebudowa odcinka drogi Górno – Wola Zarczycka w km 7+342 – 7+588 wraz z budową wyniesionego przejścia dla pieszych z oświetleniem w ciągu drogi powiatowej nr 1265R w Woli Zarczyckiej	720.396 zł	■ RFRD: 200.000 zł ■ Wkład własny: 520.396 zł, w tym: – Powiat Łężyński: 255.396 zł – Miasto i Gmina Nowa Sarzyna: 265.000 zł	29 czerwca 2022
Przebudowa istniejącego przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 1250R Kuryłówka – Kolonia Polska – Cieplice (gr. pow.) w miejscowości Tarnawiec w km 1+924	155.070 zł	■ RFRD: 108.668 zł ■ Wkład własny: 46.402 zł, w tym: – Powiat Łężyński: 13.402 zł – Gmina Kuryłówka: 33.000 zł	25 czerwca 2022
Opracowane dokumentacje			
Rozbudowa odcinka drogi powiatowej nr 1240R Wola Zarczycka – Nowa Sarzyna w km ok. 6+500 – 6+700	20.000 zł	– Powiat Łężyński: 10.000 zł – Miasto i Gmina Nowa Sarzyna: 10.000 zł	17 grudnia 2021
Przebudowa mostu w ciągu drogi powiatowej 1264R Wola Zarczycka – Wólka Niedźwiedzka w km 3+695 (JN1 01008054)	29.000 zł	– Powiat Łężyński: 29.000 zł	30 listopada 2021
Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1245R od drogi nr 1246R Brzyska Wola przez Wieś wraz z mostem w km 0+000 – 4+712	231.978 zł	– Powiat Łężyński: 115.989 zł – Gmina Kuryłówka: 115.989 zł	w trakcie opracowania czerwiec 2022
Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1258R Giedlarowa – Wierzawice w km 0+000 – 4+115	102.828 zł	– Powiat Łężyński: 51.414 zł – Gmina Łężyński: 51.414 zł	w trakcie opracowania czerwiec 2022

Ponadto złożono wnioski o dofinansowanie:

Wnioski 2 i 3 otrzymały dofinansowanie odpowiednio: 4.740.500 zł i 9.189.996 zł z planowanym terminem realizacji w latach 2022-2023.

1) do Rządowego Funduszu Polski Ładna zadania:

- przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1258R Giedlarowa – Wierzawice w km 0+000 – 4+115,
- przebudowa dróg powiatowych nr 1273R Grodzisko Nowe – Chodaczów w km 0+002,60 – 1+847,30 i 1271R Grodzisko Dolne – Chałupki Dębnińskie w km 2+060 – 3+059,
- przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1240R Wola Zarczycka – Nowa Sarzyna w km 4+070 – 8+310 stanowiącej dojazd do części przemysłowej Nowej Sarzyny.

2) Do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (na obecną chwilę brak informacji o uzyskanym dofinansowaniu) na zadania:

- przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1250R Kuryłówka – Kolonia Polska – Cieplice (gr. pow.) w km 5+409 – 11+127,
- przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1259R Gniewczyna (gr. pow.) – Grodzisko – Giedlarowa w km 6+600 – 10+450,
- przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1262R Hucisko – Brzoza Królewska – Biedaczów w km 0+000 – 3+172 w miejscowości Hucisko i Brzoza Królewska.

Fragment przebudowanej drogi powiatowej nr 1254R Ożanna – Piskorowice

Przebudowany most w Piskorowicach w ciągu drogi powiatowej nr 1256R.

INWESTYCJE KUBATUROWE

Nazwa zadania	Całkowita wartość zadania	Źródła finansowania	Termin zakończenia inwestycji
Nadbudowa, przebudowa i rozbudowa budynku Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku (wraz z przewiązką, remontem II piętra i wyposażeniem)	5.651.678 zł	■ RFIL: 2.838.702 zł ■ Powiat Leżański: 2.697.839 zł ■ PFRON: 115.137 zł	10 listopada 2021
Nadbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Jelnej polegająca na wymianie pokrycia wraz ze zmianą konstrukcji dachu budynku	682.798 zł	■ Dotacja celowa z budżetu państwa: 500.000 zł ■ Powiat Leżański: 182.790,69 zł	13 grudnia 2021
Budowa budynku garażowo-składowego na potrzeby Starostwa Powiatowego oraz ZSL w Leżajsku	512.400 zł	■ Powiat Leżański: 512.400 zł	16 grudnia 2021

POMOC SPOŁECZNA

Mimo nadal trwającego stanu epidemii, zadania z zakresu pomocy społecznej były realizowane bez zakłóceń. Główną jednostką powiatową realizującą te zadania jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Leżajsku. Oprócz ww., PCPR realizowało zadania z zakresu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom niepełnosprawnym.

Najważniejsze zadania i programy realizowane przez PCPR w Leżajsku w roku ubiegłym to:

Program PFRON „Aktywny samorząd”

Jego celem była pomoc osobom niepełnosprawnym w uczestnictwie w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. W ramach programu udzielono pomocy finansowej w związku z pobieraniem nauki na poziomie wyższym oraz do zakupu różnego rodzaju sprzętów i urządzeń niezbędnych osobom niepełnosprawnym. W ubiegłym roku PCPR przyznał dofinansowania do 54 umów na łączną kwotę 284.093 zł. Środki w całości pochodziły z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Program PFRON**„Program wyrównywania różnic między regionami III”**

W 2021 r. Powiat Leżański uzyskał dofinansowania do wszystkich złożonych wniosków, na łączną kwotę 327.326 zł. Dofinansowanie otrzymały następujące projekty:

- „Zakup i montaż dźwigu osobowego oraz docieplenie szybu windowego w budynku Zespołu Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku” (dofinansowanie z PFRON: 115.137 zł);
- „Likwidacja barier architektonicznych w budynku Urzędu Gminy Leżański poprzez montaż platformy schodowej, wymianę drzwi zewnętrznych i remont podjazdu” (dofinansowanie z PFRON: 37.971 zł);
- „Zakup samochodu na potrzeby osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Nowa Sarzyna” (dofinansowanie z PFRON: 80.000 zł);
- „Bieżący remont i modernizacja zapobiegająca dalszej degradacji budynku WTZ przy Caritas Archidiecezji Przemyskiej Oddział Leżański oraz zakup wyposażenia pracowni przygotowania zawodowego. Wymiana zużytych mebli” (dofinansowanie z PFRON: 94.217 zł).

Ponadto PCPR w Leżajsku:

- realizował zadania związane z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych. W ich ramach przyznawane były dofinansowania osobom niepełnosprawnym do: przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego, turnusów rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Łącznie wydatkowana kwota pochodząca z PFRON wyniosła 2.008.932 zł (o 329.874 zł więcej niż w roku poprzednim);
- nadzorował realizację programu PFRON „Zajęcia klubowe w WTZ”. Faktycznym realizatorem programu był Warsztat Terapii Zajęciowej w Leżajsku. Program adresowany był do byłych uczestników bądź osób chcących zostać uczestnikami Warsztatu, a jego celem było

- wsparcie tych osób w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym. Środki na realizację programu pochodziły z PFRON i wyniosły 86.400 zł;
- udzielał pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym i wychowankom rodzin zastępczych, a także wypłacał świadczenia finansowe tymże rodzinom;
- realizował „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” oraz „Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych”;

- prowadził wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który udzielał m.in. wsparcia osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w tym spowodowanej trwającym stanem epidemii.

W ramach PCPR w Leżajsku funkcjonuje również Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który wydawał orzeczenia na bieżąco, w trybie i na zasadach wynikających ze stanu epidemii.

Podsumowując rok ubiegły należy stwierdzić, że mimo iż był on niełatwy dla wszystkich, to jednak jednostce udało się zrealizować wszystkie statutowe zadania.

OŚWIATA

W ubiegłym roku podobnie jak w roku 2020 nauka w szkołach odbywała się częściowo zdalnie. Mimo ograniczeń wynikających z pandemii udało się zrealizować istotne przedsięwzięcia w obszarze edukacji.

Zespół Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku jako jedna z 16 szkół w Polsce został objęty pilotażowym programem Ministerstwa Obrony Narodowej „**CYBER.MIL z klasą**”, którego celem było utworzenie klas o profilu „**Cyberbezpieczeństwo i nowoczesne technologie informatyczne**”. Nauka w takiej klasie ma umożliwić uczniom zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji z obszaru współczesnych zagrożeń cyfrowych, zarządzania ryzykiem w zakresie cyberbezpieczeństwa, bezpieczeństwa systemów informacyjnych oraz kryptograficznych aspektów ochrony danych. Udział w projekcie współfinansowany jest przez Powiat Leżajski.

Liceum Ogólnokształcące nr 1 w Leżajsku wchodzące w skład ZSL w Leżajsku znalazło się także w gronie 20 szkół ponadpodstawowych, które otrzymały zezwolenie na utworzenie od 1 września 2021 roku **oddziału przygotowania wojskowego**.

W Zespole Szkół Technicznych uruchomiono dwa nowe kierunki korespondujące z aktualnym zapotrzebowaniem na rynku pracy: **technik robotyk oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie**.

Uczniowie klasy o profilu „Cyberbezpieczeństwo i nowoczesne technologie informatyczne” w ZSL w Leżajsku

Ponadto Powiat Leżajski otrzymał z Ministerstwa Edukacji i Nauki środki finansowe w wysokości 128.100 zł z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na realizację **zajęć wspomagających uczniów** w okresie od 31 maja 2021 r. do 24 czerwca 2021 r. (I tura) oraz od 2 września do 22 grudnia 2021 r. (II tura). Zajęcia te mają na celu utrwalenie wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, m.in. matematyki, języka polskiego, języka angielskiego, fizyki, biologii.

OCHRONA ZDROWIA

Wciąż trwa pandemia, więc trudności, z którymi od jej wybuchu borykają się placówki ochrony zdrowia nie zniknęły, dlatego Rada i Zarząd Powiatu Leżajskiego starają się odpowiadać na bieżące potrzeby Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Leżajsku. W roku 2021 Zarząd Powiatu udzielił wsparcia leżajskiemu szpitalowi przekazując:

- 5.000 zł ze środków budżetu państwa na dofinansowanie utworzenia **Punktu Szczepień Powszechnych** w ramach realizacji Narodowego Programu Szczepień;
- 77.000 zł ze środków własnych Powiatu Leżajskiego na dofinansowanie zakupu **aparatu RTG mobilnego przyłóżkowego** na potrzeby SP ZOZ w Leżajsku;
- 100.000 zł ze środków własnych Powiatu na dostawę i montaż urządzeń dźwigowych: osobowego i towarowego w istniejących szbach windowych w budynku Psychiatrii SP ZOZ.

Współczesne realia i raporty o zdrowiu psychicznym dzieci i młodzieży nie pozostawiają złudzeń: koniecznie jest natychmiastowe działanie w tym obszarze. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym Zarząd Powiatu wraz z SP ZOZ w Leżajsku rozpoczął działania zmierzające do utworzenia **oddziału dziennego psychiatrii dziecięcej**, w związku z czym został złożony odpowiedni wniosek o dofinansowanie.

OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

W roku 2021 rozpoczął się drugi, ostatni etap prac związanych z **modernizacją piwnicy w oficynie południowo-wschodniej Muzeum Ziemi Leżajskiej na cele ekspozycji historyczno-multimedialnej**. Pierwszy etap dotyczył przeprowadzenia prac remontowo-budowlanych i zrealizowany został w roku 2020 r. Drugi etap inwestycji polegał na organizacji wystawy multimedialnej i zagospodarowaniu placu przed muzeum.

Na organizację multimedialnej ekspozycji historycznej mieszczącej się w piwnicy południowo-wschodniej składało się: opracowanie scenariusza merytorycznego, nagranie materiałów filmowych, wykonanie aplikacji i grafik, dostawa sprzętu multimedialnego wraz z systemem zarządzania ekspozycją, dostawa wyposażenia ekspozycji tj. gablot, pulpitów do monitorów, manekinów, schodolazu dla osób z niepełnosprawnością, puf czy wieszaków.

Zagospodarowanie dziedzińca Muzeum Ziemi Leżajskiej to zakup: demontowanego podestu scenicznego – na którym będą mogły odbywać się plenerowe występy artystyczne, drewnianych stoisk straganowych – przeznaczonych do użytku tymczasowego w czasie kulturalnych imprez plenerowych, modrzewiowej pergoli zlokalizowanej pomiędzy oficynami południowymi, urządzeń interaktywnych dla dzieci (tuba akustyczna – echofon, gra zręcznościowa – labirynt), stolika do gry w szachy, ławek ogrodowych, koszy na śmieci, stojaków ro-

ciąg dalszy na str. 8

ciąg dalszy ze str. 7

werowych, konstrukcji wsporczej do uprawy chmielu związanej z ekspozycją browarniczą.

Poniesione wydatki na drugi etap prac wyniosły: 1.127.555 zł

Zakończenie realizacji projektu nastąpi do końca lutego 2022 r. po czym ekspozycja zostanie udostępniona zwiedzającym.

Całkowite dofinansowanie projektu:

- wydatki ogółem: 1.931.741 zł;
- dofinansowanie ze środków Funduszu UE wynosi 993.893 zł;
- dofinansowanie ze środków dotacji celowej z Budżetu Państwa wynosi 132.519 zł;
- dofinansowanie przez organizatora muzeum, tj. Powiat Leżajski: 470.568 zł. (nie wliczając w to podatku VAT w wysokości 305.848 zł., który zostanie zwrócony organizatorowi po jego otrzymaniu z Urzędu Skarbowego).

Wkład własny: 28.913 zł.

KULTURA

Choć w ubiegłym roku, przy zastosowaniu obostrzeń sanitarnych, odbyła się część zaplanowanych wydarzeń, to z pewnością nie można jeszcze mówić o powrocie do pełnego kalendarza imprez kulturalnych. Niemniej, odbyły się wszystkie przedsięwzięcia organizowane przez Powiat Leżajski: **Dzień Powiatu Leżajskiego, Pielgrzymka Służb Mundurowych Województwa Podkarpackiego i Dożynki Powiatowe** oraz **Powiatowe Obchody Święta Niepodległości**.

W ramach warsztatów prowadzonych w czerwcu przez Fundację Questingu powstały także pierwsze **questy dla powiatu leżajskiego**: pieszy i rowerowy.

W lipcu, na zaproszenie Zarządu Powiatu Leżajskiego przybyła do Polski delegacja z gruzińskiego Chokhatauri, zaprzyjaźnionego regionu partnerskiego powiatu. Wizyta miała związek z występem **gruzińskiego chóru męskiego Amaghleba** na **Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej w Leżajsku**.

Muzeum Ziemi Leżajskiej, instytucji kultury prowadzonej przez Powiat Leżajski, również udało się zrealizować większość zaplanowanych wydarzeń, m.in. **spotkanie z Marszałkiem Józefem Zychem** połączo-

ne z otwarciem wystawy czasowej, **Noc Muzeów 2021, koncert charytatywny** na rzecz Agnieszki Derylak zorganizowany we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Leżajsku oraz **Powiatowy Piknik Patriotyczny** w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego.

Powiatowy Piknik Patriotyczny

LISTA JEDNOSTEK NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA

Starosta Leżajski zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 945) sporządza i aktualizuje „**Listę Jednostek Nieodpłatnego Poradnictwa**”, dostępnej dla mieszkańców Powiatu Leżajskiego.

Lista opublikowana została na stronie Starostwa

<http://www.starostwo.lezajsk.pl/> zakładka Dla mieszkańca – Nieodpłatna pomoc prawna, na stronie BIP Starostwa <http://bip.starostwo.lezajsk.pl/28326/28326/art26162.html/> oraz na stronach urzędów miast i gmin na terenie powiatu leżajskiego.

Lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporzędkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek **publicznych**, jednostek **niepublicznych działających na zlecenie** oraz jednostek **prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie**, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów. Dane obejmują informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usług.

Ponadto w liście ujęto także **krajowe infolinie tematyczne i inne formy porad świadczonej za pośrednictwem komunikacji elektronicznej** (patrz § 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia), jako formy poradnictwa również łatwo dostępnego dla mieszkańców powiatu leżajskiego. Aktualne i rzeczywiste dane zostały podane jako ostatnie w danej kategorii tematycznej.

Informacja o punktach nieodpłatnej pomocy prawnej

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku na terenie powiatu leżajskiego będą dostępne 3 punkty pomocy prawnej, w których będzie udzielana nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz edukacja prawna. Punkty te będą usytuowane w następujących lokalizacjach:

Punkt nr 1:

Starostwo Powiatowe w Leżajsku,

ul. Marii Curie-Skłodowskiej 8, 37-300 Leżajsk

Pomoc prawna udzielana w formie nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) przez Organizację Pozarządową – Stowarzyszenie Sursum Corda.

Dyżury w dniach **od poniedziałku do piątku** w godzinach **od 8⁰⁰ do 12⁰⁰**. W każdy **wtorek** w punkcie dyżur specjalistyczny z zakresu prawa rodzinnego (alimenty, rozwody, podział majątku wspólnego, kontakty z dziećmi) oraz w każdy **czwartek** dyżur z zakresu prawa cywilnego (dziedziczenie, stwierdzenie nabycia spadku, dział spadku, zachówek).

Punkt nr 2:

Starostwo Powiatowe w Leżajsku,

ul. Marii Curie-Skłodowskiej 8, 37-300 Leżajsk.

Pomoc prawna udzielana w formie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (NPO) przez Organizację Pozarządową – Stowarzyszenie Sursum Corda.

Dyżury w dniach **od poniedziałku do piątku** w godzinach **od 12⁰⁰ do 16⁰⁰**. W każdy **wtorek** w punkcie dyżur specjalistyczny z zakresu prawa rodzinnego (alimenty, rozwody, podział majątku wspólnego, kontakty z dziećmi) oraz w każdy **czwartek** dyżur z zakresu prawa cywilnego (dziedziczenie, stwierdzenie nabycia spadku, dział spadku, zachówek).

Punkt nr 3:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w Grodzisku Dolnym, 37-306 Grodzisko Dolne 124A

Pomoc prawna udzielana w formie nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) przez radcę prawnego. Dyżur w każdy **wtorek** w godzinach **od 8⁰⁰ do 12⁰⁰**.

Urząd Gminy w Kuryłowce,

37-303 Kuryłówka 527

Pomoc prawna udzielana w formie nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) przez adwokata oraz radcę prawnego. Dyżur w każdy **czwartek** w godzinach **od 11³⁰ do 15³⁰**.

Urząd Miasta i Gminy Nowa Sarzyna,

37-310 Nowa Sarzyna, ul. Kopernika 1

Pomoc prawna udzielana w formie nieodpłatnej pomocy prawnej (NPP) przez adwokatów oraz radcę prawnego. Dyżury w każdy **poniedziałek** w godzinach **od 11³⁰ do 15³⁰**, **środę** w godzinach **od 8⁰⁰ do 12⁰⁰** oraz **piątek** w godzinach **od 11⁰⁰ do 15⁰⁰**.

Osoby uprawnione

Z porad może skorzystać każda osoba, która wypełni oświadczenie, iż nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, w tym każda osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą niezatrudniającą innych osób w ciągu ostatniego roku. Nieodpłatna pomoc prawna skierowana do osób prowadzących ww. działalność traktowana jest jako pomoc **de minimis**.

Rejestracja

Aby uzyskać pomoc w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej należy dokonać wcześniejszej rejestracji pod numerem telefonu **882-015-438** lub poprzez adres e-mail: **npp@starostwo.lezajsk.pl**.

Istnieje również możliwość samodzielnej rezerwacji wizyty na stronie <https://np.ms.gov.pl/zapisy>

Najważniejsza zasada, to zasada ograniczonego zaufania

Gdyby chcieć zajrzeć w statystyki cyberoszustw w Polsce, to okaże się, że takowe w zasadzie nie istnieją. Nic dziwnego, trudno bowiem sprawić, by cyberprzestępczość była statystycznie widoczna przy tak galopującym rozwoju technologii, jaki ma obecnie miejsce. Jedynie w skali światowej mówi się o pół miliarda oszukanych osób rocznie. O rodzajach cyberoszustw i jak się przed nimi uchronić rozmawiamy z młodszym aspirantem Miłoszem Krzywonosem, asystentem zespołu do walki z przestępczością gospodarczą Komendy Powiatowej Policji w Leżajsku.

■ **Natalia Nowicka:** *Internet i technologie niosą ze sobą mnóstwo możliwości usprawniających naszą codzienność, co do tego nie ma wątpliwości, ale wciąż za mało mówi się o tym, że razem z tymi możliwościami idą w parze okazje dla oszustów. Owszem, pojawiają się od czasu do czasu kampanie edukacyjne w tym zakresie, ale mam wrażenie, sądząc po liczbie oszukanych osób, że większość użytkowników internetu nie wykazuje nimi zainteresowania. Czy faktycznie tak jest?*

Miłosz Krzywonos: To prawda. W ostatnich latach możemy zauważyć gwałtowny rozwój internetu, a co za tym idzie ilości usług, które są świadczone za jego pośrednictwem. Wiele sklepów prowadzi sprzedaż online, wiele spraw urzędowych możemy załatwić bez wychodzenia z domu. W dobie pandemii mogliśmy zobaczyć, jak przydatny stał się internet – lekcje w szkołach były prowadzone w trybie online, wizyty lekarskie mogliśmy odbyć online, a także mogliśmy i nadal możemy załatwić szereg innych spraw dzięki niemu. Wraz z rozwojem internetu, rozwija się cyberprzestępczość. Internet jest idealnym miejscem dla przestępców, bo nie ogranicza ich działania do określonego miejsca – jego zasięg jest globalny. Wiele firm świadczących swoje usługi w internecie zamieszcza na swoich stronach lub w aplikacjach mobilnych ostrzeżenia dotyczące cyberprzestępstw. Takie informacje nadal znajdują się na stronach banków, na portalach ogłoszeniowych i aukcyjnych. Informacje te znajdują się w widocznych miejscach, by użytkownik mógł się zapoznać z ostrzeżeniem i zaleceniami administratorów. Dodatkowo w kraju były organizowane różne kampanie edukacyjne z zakresu cyberbezpieczeństwa. Tak naprawdę, to nie jesteśmy w stanie stwierdzić, ile osób takie działania uchroniły przed oszustami, ponieważ osoby te nie zostały oszukane. Patrząc jednak na statystyki, osób pokrzywdzonych oszustwami jest dość sporo i ta liczba

ciągłe rośnie. Powodem takiego stanu rzeczy może być fakt, że ludzie często omijają informacje zamieszczane na stronach i aplikacjach mobilnych uznając to za coś nieistotnego lub po prostu ze zwykłego pośpiechu. Kampanie edukacyjne również nie trafiają do wszystkich, gdyż niektórzy wychodzą z założenia, że ten problem ich nie dotyczy.

■ **W ostatnim czasie mnóstwo osób dostaje na telefony smsy z podejrzanyymi linkami od rzekomych firm kurierskich lub kierujące na kwarantannę. Co się dzieje, gdy klikniemy w taki link?**

W tej chwili jest to bardzo popularne działanie cyberprzestępców, bo po prostu działa. Obecne możliwości pozwalają przestępcom na stworzenie idealnych warunków, by potencjalna ofiara uwierzyła, że faktycznie kontaktuje się z nią dla przykładu firma kurierska. Schemat działania jest bardzo prosty. Ofiara otrzymuje wiadomość tekstową sms. Treść tej wiadomości zazwyczaj jest podobna – dostajemy informację, że paczka, która jest do nas adresowana ma zbyt duże gabaryty i musimy dokonać opłaty w wysokości kilku zł – często jest to kwota ok. 1 zł – aby tę paczkę zwolnić i do nas dostarczyć. W treści tej wiadomości znajduje się również link, który „umożliwia” nam dokonanie tejże opłaty. Link ten, dla uwiarygodnienia, w swoim adresie zazwyczaj zawiera nazwę firmy kurierskiej. Po kliknięciu w ten odnośnik zostajemy przekierowani na fałszywą stronę, na której znajduje się logo firmy kurierskiej, kwota dopłaty oraz możliwość wyboru naszego banku, z którego chcemy dokonać opłaty. Po kliknięciu w logo banku albo pojawia się okno do logowania, albo jesteśmy przekierowywani na kolejną stronę, tym razem fałszywą stronę naszego banku, która do złudzenia przypomina tę prawdziwą. W oknie do logowania musimy podać takie dane, jak login i hasło do bankowości elektronicznej, a czasami dodatkowo numer karty płatniczej, imię i nazwisko

jej posiadacza, datę ważności oraz kod CVV/CVC. W momencie, kiedy niczego nieświadomie wpisujemy żądane dane i zatwierdzamy logowanie, otrzymuje je oszust, który działając z poziomu drugiego komputera może sam załogować się do naszej bankowości elektronicznej. Aktualnie większość banków stosuje weryfikację dwuetapową, co za tym idzie w aplikacji mobilnej lub poprzez podanie kilkucyfrowego kodu autoryzujemy logowanie z obcego urządzenia. Aby przejść tę weryfikację naszego banku, na fałszywej stronie pojawia się okno czatu, gdzie kontaktuje się z nami „konsultant” i jesteśmy dalej przez niego instruowani, co należy zrobić, by przejść pomyślnie proces dokonania opłaty. Na tym etapie jesteśmy w stanie jeszcze przerwać przestępczy proceder, gdyż bank wysyła nam lub zatwierdzenie logowania do bankowości elektronicznej lub smsa z opisem, czego dotyczy autoryzacja. Osoby, które czytają smsy autoryzacyjne mogą zorientować się, że coś nie jest tak, jak zazwyczaj. Jeżeli nie czytaliśmy tej treści i przekazaliśmy kod na czacie lub autoryzowaliśmy logowanie, to przestępcy mają bezpośredni dostęp do pulpitu na naszym rachunku bankowym. Na fałszywej stronie przetrzymuje nas cały czas informacja, że płatność jest przetwarzana. Na czacie „konsultant” prosi nas o podawanie kolejnych kodów, które będą przychodzić na nasze urządzenie – tak jak przy autoryzacji logowania. W obu przypadkach jesteśmy przez bank informowani czego dotyczą poszczególne transakcje. Na tym etapie możemy jeszcze uchronić nasze środki. Wtedy należy się pilnie kontaktować z infolinią banku i opowiedzieć, jak wyglądała cała sytuacja. Środki będą bezpieczne do momentu, kiedy nie autoryzujemy przelewu lub nie dodamy urządzenia sprawcy do zaufanych (osobna autoryzacja). W przypadku, kiedy nie czytamy komunikatów i podajemy raz po raz kolejne kody zgodnie z żądaniem konsultanta na czacie, to osoba, której daliśmy dostęp do naszego rachunku banko-

wego może zrobić tam wszystko – począwszy od dodania kolejnych własnych urządzeń do zaufanych, usunięcia naszego urządzenia, zmiany hasła do logowania, dokonania przelewów bankowych, a dodatkowo może zawrzeć umowę kredytową, którą sama zatwierdzi przy użyciu zaufanych urządzeń. Kiedy już nasze konto zostanie „wyczyszczone” z naszych oszczędności to dostajemy informację od „konsultanta”, że przetwarzanie płatności dobiegnie końca w ciągu kilku godzin lub kolejnego dnia. W tym momencie logując się do naszego banku zobaczymy, że zostaliśmy oszukani, a nasze środki zniknęły.

■ **Phishing, scam, oszustwo nigeryjskie to jedne z najpopularniejszych rodzajów oszustw internetowych. Czym się one od siebie różnią?**

Phishing to termin z języka angielskiego i oznacza wyłudzenie informacji. Polega na tym, że sprawca podszywa się pod firmę, instytucję lub inną osobę w celu uzyskania wrażliwych i poufnych informacji, dzięki którym będzie miał możliwość zalogowania się do naszego konta bankowego, zrobienia zakupów przy użyciu danych z naszej karty płatniczej lub kredytowej. *Phishing* to również nakłonienie ofiary do określonych działań – na przykład instalacja oprogramowania zdalnego pulpitu na swoim urządzeniu. Oszuści stosujący phishing nie muszą posiadać zaawansowanej wiedzy z zakresu informatyki. Bazują oni na czynniku ludzkim: naiwności, chytrości, a także braku wiedzy. *Scam* polega przede wszystkim na wzbudzeniu w ofierze mocnego zaufania, dzięki temu możliwa jest łatwa manipulacja jej wyborami, a następnie zmuszenie jej do powierzenia swojego majątku lub danych osobowych. Odmianą scamu jest oszustwo nigeryjskie, które występuje w wielu formach – od takich podstawowych, gdzie kaskadowo są wysyłane wiadomości email o rzekomym spadku po bardzo bogatym i zapomnianym wujku zza granicy, aż po takie, kiedy oszust wchodzi w bezpośrednią interakcję z ofiarą np. za pośrednictwem wiadomości email czy komunikatorów internetowych. Sprawcy tego typu przestępstw często przez wiele tygodni zdobywają zaufanie swojego rozmówcy, zaprzyjaźniają się z nim, by w odpowiednim momencie poprosić go o pomoc w transferze dużej sumy pieniędzy z obcego kraju, który wymaga opłat dokonanych przez osobę odbierającą z jednoczesną obietnicą ich zwrotu po pomyślnym transferze.

■ **Pomysłowość oszustów nie zna granic, więc podejrzewam, że wspomniane powyżej rodzaje cyberoszustw to nie wszystkie, z jakimi ma do czynienia policja.**

Tak jak wspomniałem wcześniej. Rozwój internetu sprzyja rozwojowi różnych przestępstw popełnianych za jego pośrednic-

twem. Schemat działania sprawców jest zawsze bardzo podobny. Zmienia się jedynie koncepcja, która niekiedy pozwala zmaksymalizować poczucie wiarygodności w potencjalnej ofercie. Przy korzystaniu z dobrodziejstw internetu wskazane jest stosowanie zasady ograniczonego zaufania i weryfikowania wszystkich informacji, a szczególnie wtedy, kiedy ktoś żąda od nas wrażliwych danych, takich, jak numery PESEL, dane z dowodu osobistego, zdjęcia dowodu osobistego lub innego dokumentu, danych do logowania do systemu bankowości elektronicznej, czy też danych z kart płatniczych.

■ **Co możemy zrobić, jeśli już padniemy ofiarą cyberoszustwa i jakie są szanse, że uda nam się odzyskać stracone pieniądze?**

Najważniejszym krokiem, jaki należy podjąć w pierwszej kolejności to niezwłoczny kontakt z infolinią naszego banku i opowiedzenie jego pracownikowi o zaistniałej sytuacji. Numer na infolinię banku znajdziemy na jego stronie lub w aplikacji mobilnej. Kolejnym krokiem jest złożenie zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa w najbliższej jednostce policji. Do tego będą nam konieczne potrzebne wszelkie informacje, takie, jak numery telefonów, z jakich nastąpił kontakt ze sprawcą, wydruki z korespondencji, zrzuty ekranów przedstawiające istotne informacje, a także potwierdzenia przelewów dokonane przez osoby nieuprawnione. Cyberprzestępstwa to skomplikowany rodzaj postępowań. Trwają one znacznie dłużej niż postępowania w sprawie kradzieży, gdyż w tym przypadku uzyskiwanie informacji wiąże się z występowaniem za pośrednictwem właściwej miejscowo prokuratury do różnych firm i instytucji, nierazko mających siedzibę poza granicami naszego kraju, z wnioskami o udostępnienie danych. Szanse na odzyskanie środków istnieją, jednak nikt nie podejmie się ich oszacowania z uwagi na złożony proces wykrywczy, na który wpływa wiele czynników, często niezależnych od prowadzących postępowania.

■ **Cyberoszustwa dotyczą w dużym stopniu również seniorów, którzy często odbierając telefon od „wiarygodnego” przedstawiciela firmy XYZ, niczego nieświadomi, przekazują swoje dane osobowe lub istotne informacje dotyczące na przykład banku, z którego korzystają lub rodzaju usług bankowych i tracą w ten sposób oszczędności całego życia. Na co należy uczulić seniorów, aby ustrzec ich przed takimi sytuacjami?**

Przed wszystkim z seniorami trzeba rozmawiać, zapoznać z kampaniami edukacyjnymi, uczulić, że nie każdy miły pan lub pani po drugiej stronie słuchawki chce nam pomóc lub chce zaproponować super ofertę. Przed wszystkim należy uczulić starsze osoby, aby

nie podawały żadnych swoich danych osobowych, danych do rachunku bankowego, danych z karty płatniczej lub bankomatowej, danych rodziny, swojego adresu zamieszkania. Ponadto, jeżeli konsultant się z nami kontaktuje z konkretnej firmy, zawsze jest możliwość zweryfikowania jego wiarygodności poprzez skontaktowanie się z tą konkretną firmą i potwierdzenie, że taka osoba faktycznie podejmowała z nami kontakt. Należy mieć również na uwadze, że nie każdy konsultant to potencjalny oszust. Jeżeli ktoś się z nami kontaktuje celem przedstawienia jakiegokolwiek oferty, czy to bankowej, czy handlowej, czy innej, to należy przede wszystkim zachować zimną krew i nie podejmować decyzji na gorąco, nawet jeżeli oferta jest jednorazowa i wymaga podjęcia decyzji „tu i teraz”. Pośpiech i nacisk jest złym połączeniem.

■ **Czy istnieją jakieś żelazne zasady, które powinniśmy stosować poruszając się w sieci, a zwłaszcza robiąc zakupy w internecie? Kiedy powinna nam się zaświecić ta przysłowiowa czerwona lampka?**

Przed wszystkim robiąc zakupy za pośrednictwem internetu zwracamy uwagę, gdzie chcemy dokonać zakupu. Czy jest to znany portal zakupowy lub aukcyjny, czy jest to strona sklepu online, o którego istnieniu kiedyś słyszeliśmy. Jeżeli szukamy konkretnego przedmiotu i znajdziemy go w znacznie niższej cenie, niż na większości innych sklepów i portalu, to zwróćmy co to jest za sklep. Sprawdźmy, czy posiada swój regulamin, siedzibę, gdzie ta siedziba się znajduje, czy firma jest zarejestrowana, a także przede wszystkim, czy firma ta posiada jakiegokolwiek opinie w internecie – używając na przykład wyszukiwarek internetowych. Dobrym pomysłem jest również posiadanie dodatkowego konta z przeznaczeniem do dokonywania zakupów w internecie. Na tym koncie nie trzymamy środków na bieżące wydatki, a tym bardziej naszych oszczędności. Ten konkretny rachunek bankowy zasilamy konkretną kwotą w momencie, kiedy chcemy dokonać zakupu jakiejś rzeczy. Płatności możemy dokonywać przy użyciu karty płatniczej wydanej do tego konta. Dzięki temu mamy pewność, że nie stracimy oszczędności swojego życia. Najważniejsza zasada to zasada ograniczonego zaufania – weryfikujemy, sprawdzamy, czytamy opinie i dopiero wtedy podejmujemy decyzję o ewentualnym zakupie. Czasami nie warto ryzykować zakupu rzeczy tańszej o kilkadziesiąt procent ze sklepu, o którym nic nie wiemy, gdyż to może być właśnie przynęta cyberprzestępców. Warto robić zakupy na sprawdzonych portalach i sklepach online, które posiadają już jakieś opinie i historię swojej działalności.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

Mówimy #stopsmieceniu!

Od września do grudnia 2021 r. na terenie gminy Nowa Sarzyna realizowany był projekt, który miał na celu podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie negatywnego wpływu odpadów na środowisko naturalne.

Projekt, przygotowany przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sarzyna i Szkołę Podstawową w Sarzynie, promujący ekologiczny styl życia, obejmował kilka działań. Przedszkolaki z oddziałów przedszkolnych i uczniowie klas I-III Szkoły Podstawowej w Sarzynie uczestniczyli w warsztatach ekologiczno-artystycznych i wykorzystywali surowce wtórne do wykonania prac plastycznych oraz do zabawy. Dotykanie, manipulowanie, przyklejanie i nadawanie formy sprawiło dzieciom ogromną radość, a przy tym w znacznym stopniu uświadomiło im konieczność dbania o środowisko.

Kolejnym działaniem w projekcie był konkurs ekologiczny „Ziemię mamy tylko jedną – chrońmy naszą planetę” adresowany do wszystkich przedszkolaków i uczniów z terenu gminy Nowa Sarzyna. W konkursie powstały wspaniałe prace, a ich twórcy otrzymali atrakcyjne nagrody. W kategorii kl. VII-VIII, gdzie należało przygotować ulotkę, zwycięska praca uczeni-

cy z Nowej Sarzyny została wydrukowana w liczbie 5 tysięcy egzemplarzy i zostanie rozpowszechniona wśród mieszkańców całej gminy.

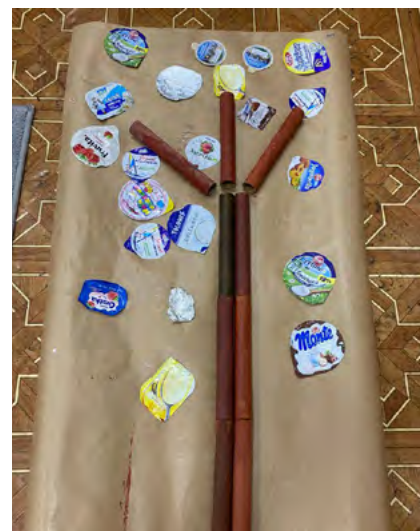
Dzięki zaangażowaniu burmistrza gminy Nowa Sarzyna, Zakładu Gospodarki Komunalnej w Nowej Sarzynie, dyrektorów przedszkoli i szkół z terenu powiatu leżajskiego oraz sołtysów i przewodniczących osiedli udało się przeprowadzić akcję sprzątania dzikich wysypisk, traktów pieszych i rowerowych oraz miejsc użyteczności publicznej. Dzięki temu nasza Mała Ojczyzna stała się chociaż odrobinę czystsza.

W projekcie przewidziano również ustawienie koszy wzdłuż ścieżki rowerowej prowadzącej od Nowej Sarzyny do Łętowni. Kosze, wykonane według autorskiego projektu, czekają na montaż – z pewnością przyczynią się do poprawy czystości środowiska naturalnego naszej gminy.

SP w Sarzynie

Projekt współfinansowany ze środków programu „Działaj Lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanego we współpracy z Akademią Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Fundacją Fundusz Lokalny w Leżajsku.

Piękno Dębna zostało docenione

Dębno jest piękne – tak twierdzą mieszkańcy wioski. Nie inaczej mówią odwiedzający ją goście. Piękno Dębna doceniło również jury konkursu „Piękna Wieś Podkarpacka 2021” realizowanego w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025.

Ideą konkursu, który przebiegał w trzech etapach, było wypromowanie najpiękniejszych miejscowości i najaktywniejszych lokalnych społeczności. Pomysł uczestnictwa Dębna to inicjatywa Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Dębno i Wójta Gminy Leżajsk Krzysztofa Sobejko. Na podstawie opracowanego zgłoszenia, które zgodnie z regulaminem zawierało kompendium wiedzy o miejscowości (historia, zabytki, pomniki przyrody, infrastruktura, instytucje, zakłady pracy, organizacje pozarządowe, działalność społeczna mieszkańców) Dębno zostało zakwalifikowane do czołowej dziesiątki konkursu. W drugim etapie miejscowość była wizytowana przez sześcioosobową komisję konkursową składającą się z przedstawicieli poszczególnych departamentów Urzędu Marszałkowskiego. Swoje działania i sukcesy przedstawili komisji kolejno przedstawiciele Spółdzielni Mieszkaniowej, parafii, stowarzyszenia, Zespołu Szkół, KGW, OSP i Straży Grobowej. Udało się przekonać komisję, że to, co dzieje się od wielu lat w miejscowości to autentyczne

społeczne działania, które pozwalają czynić ją coraz piękniejszą. Mieszkańcy Dębna pokazali komisji nie tylko to, czym się szczycą, ale też opowiedzieli o tym, co ich boli, z czym nie mogą sobie poradzić, a także co planują zmienić lub wykonać w najbliższej przyszłości. Konkurs kończyło trwające miesiąc głosowanie internetowe, które pozwoliło na wypromowanie oraz dotarcie z ideą konkursu do szerszego grona odbiorców.

Podsumowanie konkursu z udziałem wicemarszałka Piotra Pilcha, dyrektora departamentu PROW Magdaleny Sobiny oraz komisji konkursowej odbyło się 28 grudnia 2021r. podczas gali w Urzędzie Marszałkowskim. Dębno reprezentowali Wójt Gminy Leżajsk Krzysztof Sobejko oraz prezes Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Dębno Kazimierz Krawiec.

- Uczestniczyliśmy w wielu tego typu uroczystościach, ale sposób, w jaki ogłaszano wyniki, czyli od dziesiątego do pierwszego, powodował, że emocje rosły z każdą odczytaną nazwą miejscowości. Dziewięciokrotnie gratulowaliśmy sobie nawzajem coraz lepszego miejsca, aż w końcu powie-

działem do Kazimierza, albo wygraliśmy, albo nie ma nas wcale. – relacjonuje wójt Sobejko.

- A jednak wygraliśmy. Były gratulacje, wręczenie nagród i ogromna radość, którą chcieliśmy się podzielić ze wszystkimi, którzy przyczynili się do zwycięstwa i nam pomagali. – dodaje Kazimierz Krawiec.

Dębno w wyścigu po zwycięstwo pokonało takie miejscowości jak: Krościenko Wyżne, Markuszową, Werchratę, Wólkę Małkową, Rogi, Tuszków Narodowy, Trzcinicę, Gnojnicę Dolną oraz Jeżowe. Nagrody: statuetkę, dyplom i traktorek ogrodowy-ksiarkę reprezentanci Dębna odebrali z rąk wicemarszałka.

Dwa dni później, podczas obrad Rady Gminy Leżajsk, wójt wraz przewodniczącym Rady przekazali nagrody konkursowe, gratulacje i upominki przedstawicielom Dębna: Irenie Czapli, Agnieszce Moszkowicz, Andrzejowi Zalotowi, Rafałowi Kalińskiemu oraz Wiesławowi Perykasz.

Kolejny etap świętowania miał miejsce w ośrodku kultury w Dębnie, gdzie spotkała się grupa osób przyjmująca komisję konkursową w miejscowości. Były chwile radości, wzruszenia i satysfakcji, że to właśnie Dębno jest najpiękniejszą wioską Podkarpacia 2021.

Kazimierz Krawiec

**Współpraca Uniwersytetu
Rzeszowskiego
z Liceum Ogólnokształcącym
w Leżajsku
w zakresie wspierania
zainteresowań i pasji
dziennikarskich uczniów.**

**Kolejna klasa
akademicka**
w Zespole Szkół Licealnych w Leżajsku

14 grudnia została podpisana została umowa pomiędzy Zespołem Szkół Licealnych w Leżajsku a Uniwersytetem Rzeszowskim.

Ze strony szkoły umowę podpisał dyrektor Zbigniew Trębacz a stronę uniwersytecką reprezentowały Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia prof. Elżbieta Rokosz oraz Dziekan Kolegium Nauk Humanistycznych prof. Agnieszka Mysza.

Treść umowy dotyczy objęcia klasy pierwszej medialnej patronatem uniwersyteckim. W ramach tego aktu Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego obejmie rzeczywisty patronat nad nowym profilem istniejącym w szkole – klasą medialną. W ramach współpracy uczniowie jej mają możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych na wydziale polonistyki i dziennikarstwa rzeszowskiej uczelni.

Zajęcia te są już prowadzone od jesieni ubiegłego roku, a ich treścią jest wprowadzenie w tajniki kreatywnego pisania, opracowywania materiału medialnego oraz tworzenia informacji prasowych. Uczniowie spotykają się z pracownikami uczelni, dziennikarzami różnych specjalności i copywriterami. Kolejne

zajęcia, w których będą uczestniczyć uczniowie to zajęcia w uczelnianym profesjonalnym studio radiowym i telewizyjnym, gdzie poznają w ramach zajęć praktycznych tajniki pracy z materiałem dźwiękowym i wizyjnym. Przewidziane są również zajęcia dotyczące nowych mediów, czyli szeroko rozumianego przekazu internetowego.

Klasa medialna w leżajskim liceum jest nowym projektem, powstałym w wyniku potrzeb, jakie zgłaszali rodzice i uczniowie. Jej celem jest rozwijanie szeroko rozumianych pasji humanistycznych i dziennikarskich. Uczniowie w ramach rozszerzonego programu z języka polskiego, języka angielskiego i innych przedmiotów, rozwijają swoje umiejętności w zakresie szeroko rozumianej komunikacji, tak niezbędnej w świecie, gdzie informacja jest sposobem opisu i kreowania rzeczywistości. Zajęcia w klasie medialnej to również zajęcia z wystąpień publicznych, warsztaty teatralne i profesjonalne zajęcia fotograficzne. Szkoła ma nadzieję, że wspaniale rozpoczynając się współpraca z uczelniami akademickimi uatrakcyjni jej ofertę i pozwoli uczniom odkrywać swoje zainteresowania i pasje, gdyż to jest jednym, jeżeli nie jedynym celem edukacji.

Lesław Marciniak

ZSL ZESPÓŁ SZKÓŁ LICEALNYCH
im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku

110 lat
SZKOŁY

„Pamięć jest początkiem wdzięczności”

Pragnąc upamiętnić Jubileusz 110-lecia Zespołu Szkół Licealnych w Leżajsku zapraszamy

Absolwentów, Pracowników i Przyjaciół Szkoły

na zjazd jubileuszowy połączony z wydaniem uroczystej publikacji, poświęconej działalności placówki na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat. Obchody te będą miały miejsce od 17 do 19 czerwca 2022 roku.

Te szczególne dni będą wspaniałą okazją do wspomnień i wzruszeń w towarzystwie koleżanek i kolegów ze szkolnej ławy oraz zawsze życzliwych nauczycieli. Ten wyjątkowy czas będzie sposobnością do refleksji nad historią, ale także nad współczesnymi wyzwaniem, ponieważ przez lata w leżajskiej Alma Mater zmieniły się standardy edukacyjne i warunki lokalowe, a w konsekwencji dzisiejsza młodzież ma wspaniałe warunki do rozwijania swoich zdolności, umiejętności i pasji.

Wszyscy zainteresowani tym doniosłym wydarzeniem mogą śledzić stronę internetową www.zslchrobry.lezajsk.pl/jubileusz-110 oraz przesyłać na nią pamiątkowe zdjęcia, spisane wspomnienia i historie związane z zespołem szkół.

1912 2022

www.zslchrobry.lezajsk.pl

**Zespół Szkół
Technicznych
w Leżajsku**

Wizyta studyjna w Danii

w ramach projektu Fundacji VELUX

THE VELUX FOUNDATIONS
VILLUM FONDEN X VELUX FONDEN

W ramach projektu „Kształcenie zawodowe jako szansa na przyszłość” realizowanego z programu grantowego Fundacji VELUX, od 30 listopada do 3 grudnia 2021 r., dyrektor ZST Halina Samko, wicedyrektor Piotr Foryt oraz koordynator projektu Artur Pęcał uczestniczyli w wizycie studyjnej w Danii. W wyjeździe, którego celem było poznanie systemu edukacji w Danii, zwiedzanie szkół uczących zawodów, w których kształcą się młodzież ZST, rozmowy z nauczycielami i uczniami, wzięli udział przedstawiciele innych szkół z Europy, tj. dwóch szkół ze Słowacji, dwóch z Czech oraz Węgier. Warto dodać, że w ramach zadań projektowych dotyczących wyposażenia szkoły w pomoce dydaktyczne, realizacji szkoleń dla nauczycieli i uczniów, ZST współpracuje z Uniwersyteciem Aarhus w Kopenhadze. To właśnie pracownicy uniwersytetu byli organizatorami i moderatorami wyjazdu, zaś jego ważnym momentem było spotkanie delegacji ZST z przedstawicielami pozostałych szkół partnerskich. Ostatni dzień pobytu w Danii upłynął na wizycie w Fundacji Velux i rozmowach o przyszłości projektu.

ZST

Brawo mechatronicy ZST

15 grudnia odbyła się IV edycja Skawińskiego Turnieju Mechatronicznego, którego organizatorem jest Zespół Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Skawinie. Do rywalizacji przystąpili uczniowie z dziesięciu szkół z województw: małopolskiego, podkarpackiego i lubelskiego. Wśród nich znaleźli się mechatronicy ZST. Jak zawsze, reprezentanci ZST nie zawiedli i w ostatecznej klasyfikacji trzech z nich

znalazło się w najlepszej dziesiątce turnieju. Wspaniały start zaliczył Łukasz Wach, który został laureatem III miejsca. Łukasz otrzymał drukarkę 3D, ponadto będzie uczestniczył w szkoleniach obsługi urządzeń sterowników PLC organizowanych przez sponsorów konkursu firmy: ASTOR oraz Mitsubisi Electric. VI miejsce wywalczył Mateusz Zawadka, a IX przypadło Filipowi Nakoniecznemu.

ZST

Podsumowanie projektu

Uczniowie ZST na europejskim rynku pracy

16 grudnia w Zespole Szkół Technicznych w Leżajsku odbyło się oficjalne podsumowanie przedsięwzięcia „Uczniowie ZST na europejskim rynku pracy” realizowanego w ramach projektu „Międzynarodowa mobilność edukacyjna uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego”, a finansowanego ze środków PO WER na zasadach Programu Erasmus+ sektor Kształcenie i szkolenia zawodowe. W spotkaniu wzięli udział uczniowie klas technikum żywienia i usług gastronomicznych oraz technikum samochodowego, którzy w maju i październiku 2021 roku odbyli praktyki zawodowe w Grecji, dyrektor szkoły, nauczyciele przedmiotów zawodowych opiekujący się uczniami podczas wyjazdów oraz koordynator projektu. W trakcie spotkania uczniowie odebrali certyfikaty potwierdzające odbycie praktyk zawodowych za granicą.

ZST

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wyjazd edukacyjny w ramach Turnieju Trójgamicznego

Skład drużyny ZST:
Bartek Zygmunt, Wiktoria Banaś, Michał Szuba,
Arkadiusz Wojaś, Łukasz Zagaja, Julia Szenborn,
Jakub Flis, Kacper Potaczala, Jakub Olechowski,
Jakub Kisielewicz, opiekun – Sylwia Krukowiecka-Niemiec.

W poprzednim numerze „Kuriera Powiatowego” informowaliśmy o udziale drużyny ZST w Mistrzostwach w Projektowaniu Gier Komputerowych. Awans do kolejnego etapu umożliwił uczniom udział w obozie edukacyjnym, który w dniach 6-10 grudnia odbył się w Lublinie. Program wyjazdu edukacyjnego składał się z wykładów oraz warsztatów prowadzonych przez pracowników studia Pyramid Games. W ostatnich dwóch dniach obozu uczniowie uczestniczyli w game jamie, w którym reprezentacja ZST zajęła pierwsze miejsce oraz zdobyła największą liczbę punktów ze wszystkich drużyn w biorących udział w pobocznej grze taktycznej. Teraz nasi twórcy projektują od nowa swoje główne gry, bogatsi o багаж doświadczeń z wyjazdu.

ZST

Ośrodek Szkolno-
Wychowawczy w Leżajsku

Z Przemyśla do Argentyny w odwiedziny do rodziny

– praca Julii Zastawnej
nagrodzona w ogólnopolskim
konkursie

30 listopada w Centrum Kulturalnym w Przemyśle nastąpiło uroczyste rozstrzygnięcie Ogólnopolskiego konkursu plastycznego dla osób niepełnosprawnych pt. „Dookoła świata z Henrykiem Jaskułą”. Tematem konkursu zawsze jest wydarzenie, miejsce lub osoba związana z Przemyślem i okolicą. Tym razem była to postać Henryka Jaskuły – zmarłego w 2020 roku podróżnika, żeglarza.

Celem konkursu było propagowanie terapii przez sztukę, jako skutecznej formy rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zintegrowanie placówek prowadzących rehabilitację, a także wzbogacanie różnych form uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym miasta. Konkurs pozwolił też na wyłonienie spośród jego uczestników osób

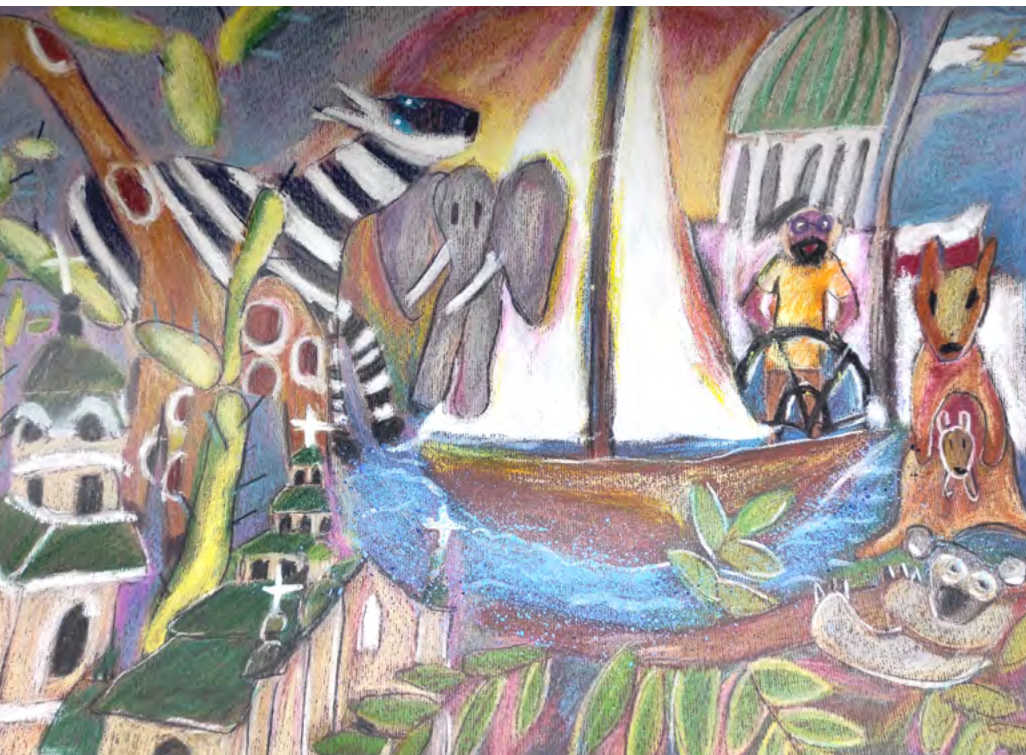
szczególnie uzdolnionych. Ma także przybliżyć sylwetki i historię ważnych postaci związanych z miastem. Jury w składzie: Justyna Wiśniowska – projektant, grafik, Lilianna Zimoń – oligofrenopeda, neurologopeda w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Przemyśle, Sylwia Cwynar – instruktor ds. plastyki w Centrum Kulturalnym w Przemy-

śle, po obejrzeniu ponad 100 prac plastycznych przyznało 12 nagród. Jury doceniło pracę i wyobraźnię uczennicy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Leżajsku **Julii Zastawnej** przyznając jej III miejsce za pracę pt. „Z Przemyśla do Argentyny w odwiedziny do rodziny” w kategorii malarstwo. Inspiracją do stworzenia pracy o tej tematyce była tęsknota Henryka za rodziną, która została w Argentynie. Henryk Jaskuła po zdobyciu odpowiednich kwalifikacji wchodząc na pokład Daru Przemyśla wyruszył z Gdyni w samotny rejs. Scho- dząc z pokładu przywitał zebranych słowami: „Polsko kochana, Twój syn powrócił”. Do konkursu mogły być zgłaszane prace artystyczne osób niepełnosprawnych: uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, uczniów Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych oraz podopiecznych Domów Pomocy Społecznej i Środowiskowych Domów Społecznych. Prace mogły być nadsyłane z całej Polski w następujących kategoriach: malarstwo, tkanina, rysunek, grafika, aplikacja, collage.

Konkurs odbył się z okazji **40 rocznicy rejsu solo non stop dookoła świata kapitana Henryka Jaskuły**, który samotnie i bez zawijania do portów okrążył Ziemię. Zrobił to, jako pierwszy Polak, na przełomie 1979 i 1980 roku, na jachcie „Dar Przemyśla”. Wyprawa, która rozpoczęła się 12 czerwca 1979, trwała 344 dni i zakończyła się 20 maja 1980 roku.

SOSW

Retransmisję z uroczystego wręczenia nagród można obejrzeć na:
<https://www.youtube.com/watch?v=eMRuN-uJeo4>.

SPPS-S – Stymulacja Polimodalnej Percepcji Sensorycznej metodą prof. Skarżyńskiego

Jeżeli dziecko ma trudności ze słyszeniem w hałasie, spełnianiem złożonych poleceń, przekręca podobnie brzmiące słowa, ma problemy z czytaniem, pisanem, koncentracją uwagi, jest szczególnie wrażliwe na głośne dźwięki, to może być sygnał, że mamy do czynienia z zaburzeniami przetwarzania słuchowego.

W profilaktyce i terapii tego schorzenia bardzo ważna jest wczesna, właściwa diagnoza, która ukierunkuje pracę terapeutyczną z dzieckiem. W przypadku terapii SPPS metodą prof. Skarżyńskiego prowadzona jest ona na wielu różnych płaszczyznach. Jednocześnie angażowane są różne zmysły: słuch, wzrok, dotyk, a ćwiczenia mają na celu poprawienie ich integracji i koordynacji.

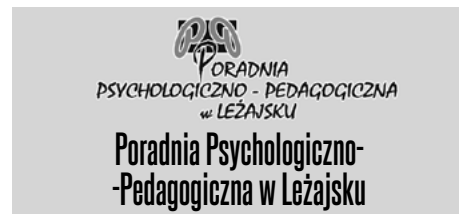
Można dobrze słyszeć, ale czasami niewłaściwie interpretować pod względem emocjonalnym docierające do nas informacje. To zwykle rodzi problemy w domu, szkole, w relacjach z rówieśnikami. Może też powodować u dziecka frustracje, wybuchy agresji, lęk, czasem także zaburzenia na tle psychologicznym, dlatego terapia SPPS-S łączy trening funkcji słuchowych z elementami terapii psy-

chologicznej. Programy terapii przygotowane są dla 6 grup zaburzeń współwystępujących z trudnościami w przetwarzaniu słuchowym: trudności w koncentracji uwagi, trudności w czytaniu i pisanu, dyslalia, opóźniony rozwój mowy, zaburzenia głosu i jękanie.

Zestaw SPPS-S wraz z Platformą Badań Zmysłów (przenośnym urządzeniem do przesiewowych badań słuchu, wzroku i mowy oraz rehabilitacji słuchu i mowy u dzieci, młodzieży i dorosłych) zakupiono do poradni w sierpniu 2020 r. oraz przeszkolono 4. pracowników, którzy w chwili obecnej mają już spore doświadczenie w pracy terapeutycznej.

W wyniku przeprowadzonych u dzieci terapii stwierdzono poprawę w następujących obszarach: koncentracji uwagi na lekcjach, pamięci, podniesienie poziomu czytania oraz

Dyrektor poradni Wojciech Kostek oraz dyrektor zarządzający GNP Magnusson Aparatura Medyczna Sp. z o.o. Bartłomiej Szyl

jakości wymowy, polepszenie wyników w nauce, w tym w nauce języków obcych, funkcjonowania w szkole oraz otwartość w relacjach interpersonalnych.

Z uwagi na skuteczność prowadzonych oddziaływań terapeutycznych zakupiono w grudniu 2021 r. do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Leżajsku drugi zestaw do terapii SPPS-S metodą prof. Skarżyńskiego.

Wojciech Kostek

PPP przeprowadziła badania diagnostyczne problemy u uczniów wywołane izolacją w okresie pandemii

W związku z dostrzeganymi problemami wśród uczniów, rodziców i nauczycieli związanych z izolacją i zdalnym nauczaniem w sierpniu 2021 r. ruszył Program Wsparcia Psychologiczno-Pedagogicznego, realizowany na zlecenie Ministerstwa Edukacji i Nauki przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Fundację Polskiej Akademii Nauk.

Program jest jednym z filarów Narodowego Programu Wsparcia Uczniów po Pandemii.

Celem badania realizowanego w wylosowanej placówce oświatowej, było przeprowadzenie diagnozy identyfikującej pojawiające się u uczniów problemy wywołane izolacją w okresie pandemii oraz czynników chroniących, mających wpływ na zapobieganie ich występowaniu.

Otrzymane wyniki pozwoliły zespołowi naukowemu Fundacji Polskiej Akademii Nauk opracować raporty z diagnozy, które posłużą opracowaniu modeli wsparcia i pomo-

cy uczniom, borykającym się z trudnościami psychicznymi.

Mając na uwadze potrzebę stworzenia kompleksowego zestawu rozwiązań, diagnozie były poddawane następujące grupy respondentów: uczniowie klas 1-3 szkół podstawowych, uczniowie klas 4-8 szkół podstawowych, uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice/opiekunowie prawni uczniów, nauczyciele, psychologowie i pedagodzy szkolni.

Każda ze wskazanych szkół była objęta na etapie prowadzenia badania opieką koordynatora wsparcia. Na Podkarpaciu działało czterech koordynatorów, jednym z nich była psycholog Anna Kobarynko, na co dzień pracująca w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Leżajsku.

Zadaniem koordynatora była pomoc w przeprowadzeniu badania, a w szczególności dbanie o efektywny przepływ informacji do lokalnych szkół, Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii i rodzin oraz nadzór

nad właściwym przebiegiem diagnozy i szkoleń, wyjaśnienie celu badania diagnostycznego dyrektorom szkół wytypowanych do badania, dystrybucja linków do badania diagnostycznego dla uczniów, nauczycieli, rodziców i specjalistów poprzez kierownictwo wytypowanych w próbie badawczej szkół, monitorowanie przebiegu badania i bieżące reagowanie na potencjalne problemy. Z powiatu leżajskiego do etapu badań zostały wylosowane dwie szkoły: Szkoła Podstawowa w Tarnogórze oraz Zespół Szkół Technicznych w Leżajsku.

Aby umożliwić nauczycielom, rodzicom oraz uczniom pokonywanie trudności będących skutkiem izolacji podczas pandemii została uruchomiona **internetowa platforma specjalistyczno-doradcza (pwpp.uksw.edu.pl)**, która umożliwiała chętnym udział w konferencjach, szkoleniach, uzyskiwaniem wsparcia online specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Anna Kobarynko

Heldengräber in Leżajsk.

Cmentarz na pocztówce z 1917 r. (zbiory autora)

Historia cmentarza wojennego koło Brzozy Królewskiej

Z miejscem, w którym z drogi wojewódzkiej nr 875 zjechać możemy do Malenisk, wiąże się niezwykle ciekawa, choć tragiczna historia. Nieopodal, od 1850 do 1992 roku, stała zbudowana przez hrabiów Potockich leśniczówka. Najtragiczniejszym okresem w jej prawie stuipięćdziesięcioletniej historii były lata I wojny światowej, kiedy to przekształciła się w szpital polowy, a nieopodal założono niewielki cmentarz dla zmarłych żołnierzy.

Aby odkryć historię tego cmentarza, musimy cofnąć się do jesieni roku 1914. Po wrześniowym odwrócie w głąb Galicji, armia austro-węgierska przechodzi do ofensywy. W nocy z 9 na 10 października jednostki innsbruckiego XIV Korpusu zajmują Leżajsk i docierają nad San, na którego wschodnim brzegu zaległy jednostki rosyjskiej 3. Armii.

Nieprzynoszące rozstrzygnięcia walki toczyły się na nadszańskich łąkach i polach, a w okolicznych miejscowościach lokowały się punkty opatrunkowe, szpitale polowe i punkty ewakuacyjne dla rannych. Według szkicu sytuacyjnego jednej z wielkich jednostek austro-węgierskich skreślonego 12 października, w leśniczówce pod Maleniskami ulokował się Szpital Polowy 1/2 (niem. Feldspital 1/2) należący wówczas do XIV Korpusu. Szpital ewakuowano zapewne około trzech tygodni później, ponieważ wtedy austro-węgierskie jednostki opuściły odcinek Sanu koło Leżajska i odmaszerowały na zachód.

Walki na Leżajszczyźnie rozgorzały ponownie w maju 1915 roku. W „Pamiętniku kościoła i klasztoru oo. bernardynów w Leżajsku” odnotowano, że w domu rodziny Szeligów (który do niedawna stał jeszcze na skrzyżowaniu ulic Mickiewicza i Klasztornej) mieścił się szpi-

tal wojskowy. Ponieważ jednak rejon klasztoru był wówczas ostrzeliwany przez rosyjską artylerię, Austriacy przenieśli szpital do „domu gajowego w lasach skarbowych na Maleniskach, tam zwożono rannych z nad Sanu”. Działał on tu przez co najmniej miesiąc. Ponieważ dokładniejsze dane na temat wojskowych szpitali, dat i miejsc ich pobytu są niezwykle trudne do ustalenia, skupmy się na tym, co po działalności austro-węgierskiego lazaretu pozostało, czyli cmentarz żołnierskim.

Po pierwsze: lokalizacja. Według dzisiejszego podziału administracyjnego, cmentarz znajdowałby się w Maleniskach, tuż przy granicy gmin Nowa Sarzyna i Leżajsk. W tym artykule określam go jako położony w Brzozie Królewskiej, zgodnie z międzywojenną dokumentacją.

Zajmował on prostokąt o wymiarach 27 × 15 metrów. Posiadał drewniane ogrodzenie,

a bramka wejściowa znajdowała się na środku południowego, dłuższego boku. Wysokie sosny rosły nie tylko wokół, ale także na terenie cmentarza. Niezwykle charakterystycznym jego elementem była zbudowana z brzoźowego drewna kapliczka z obrazem Matki Bożej Leżajskiej w górnej części. Po zakończeniu działań wojennych znajdowały się na nim 42 pojedyncze groby ziemne. W odróżnieniu od wielu cmentarzy położonych bliżej frontu, nie było tu grobów masowych. Jednak kiedy w latach 20. pracownicy lwowskiego Urzędu Wojewódzkiego sporządzali dokumentację żołnierskich mogił, zdołali ustalić tylko część nazwisk pochowanych tu żołnierzy, a wiele zapisali w sposób, który utrudnia odczytanie i interpretację. Z nazwisk, które udało się odczytać, wnioskując, że spoczywali tu przedstawiciele kilku narodów: Niemcy austriaccy, Węgrzy, Czesi oraz... dwaj Bośniacy (w grobach nr 8 i 34, które oznaczono nie krzyżami, a prostymi palami). Nic nie wskazuje, by pochowano tu żołnierzy armii carskiej.

W latach 20. XX wieku polskie władze centralne i samorządowe dążyły do uporządkowania kwestii pochówków żołnierskich z lat 1914-1920, a więc nie tylko z Wielkiej Wojny, ale także z okresu walk z Ukraińcami i wojny polsko-bolszewickiej. Zadanie to nie było łatwe ze względu na liczbę i rozproszenie tychże grobów. Wiele lat zajęło ustalenie liczby pochówków w poszczególnych gminach i powiatach. Pewna część żołnierzy spoczęła na istniejących nekropoliach cywilnych, inni zaś na specjalnie urządzonej cmentarzach żołnierskich, wielu zaś wprost na polu walki.

Na przełomie lat 20. i 30. prace komasacyjne nabrały tempa. W 1928 r. w grobie nr 43 (na lewo od grobu nr 21) na interesującym nas cmentarzu pochowano sześciu żołnierzy ekshumowanych z kilku różnych miejsc w Brzozie Królewskiej, w tym z pola gminnego i lasu Macieja Zawadzkiego. W lutym 1930 r. przeniesiono tu zwłoki siedmiu żołnierzy spoczywających do tej pory na terenie cmentarza parafialnego w Woli Zarczyckiej. Wśród nich był rotmistrz 6. Pułku Ułanów Maximilian Michel, który zmarł tu na zawał serca jeszcze przed rozpoczęciem działań wojennych. Tuż przy wejściu na cmentarz wykopano dla nich kolejne groby o numerach 43-48. Nie minął jednak rok, kiedy przystąpiono do likwidacji leśnego cmentarza. Zwłoki łącznie 55 żołnierzy ekshumowano w połowie stycznia 1931 roku i pochowano w grobie masowym na cmentarzu wojennym w Sokołowie.

Informacja zawarta w ostatnim zdaniu jest szczególnie ważna. Każdy, kto odwiedzi miejsce dawnego cmentarza, przeczyta, że został on zlikwidowany w 1938 roku, a żołnierze przeniesieni na cmentarz w Leżajsku. Stwierdzenie to bazuje na moich wcześniejszych ustaleniach, które poczyniłem dysponując jeszcze dość skromną bazą źródłową. Zauważmy, że Leżajsk położony jest znacznie bliżej niż Sokołów, a Brzozę Królewską należała, wraz z Leżajskiem, do powiatu łańcuckiego. Ekshumacje i komasacje prowadzono na ogół w ramach konkretnych powiatów. Dokumenty archiwalne nie pozostawiają jednak wątpliwości co do tego, kiedy i dokąd przeniesiono zwłoki. Na sokołowskim cmentarzu

parafialnym istnieje do dziś duża kwatery, którą władze austriackie urządziły jako oddzielny cmentarz wojenny. W latach 30. pochowano tam również wielu żołnierzy ekshumowanych z terenu dawnego powiatu kolbuszowskiego. Brakuje tam stosownych oznaczeń, ale być może w nieodległej przyszłości się to zmieni.

Wraz z likwidacją wielu mogił, kwater i cmentarzy zniknęły często jedyne ślady, które miały szansę przypominać o tragicznych latach zmagania wielkich armii w naszym regionie. Miejsce po cmentarzu w dawnym lesie Potockiego jest dziś upamiętnione, choć warto rozważyć skorygowanie treści tablicy informacyjnej, która tam stoi. Nie dość bowiem, że szpital wojskowy mieścił się w leśniczówce już w 1914 roku, to zwłoki przeniesiono nie do Leżajska w 1938, a do Sokołowa Małopolskiego w 1931 roku. Liczba pochowanych żołnierzy została z kolei niedoszacowana.

Sławomir Kułacz

Źródła

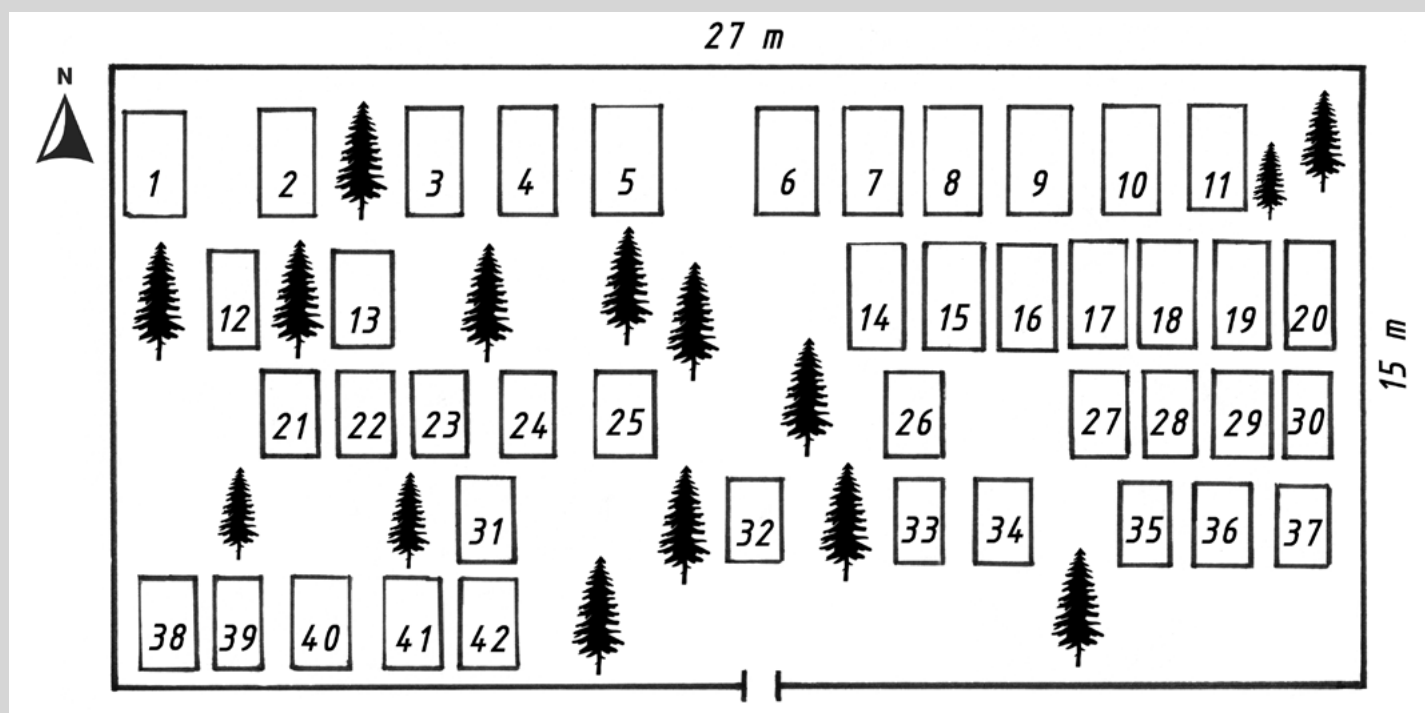
Archiwum Obwodu Lwowskiego, akta Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie.

Austriackie Archiwum Państwowe, oddział Archiwum Wojenne, akta operacyjne 3 DP.

Bogdalski C., *Pamiętnik kościoła i klasztoru oo. bernardynów w Leżajsku*, Kraków 1929.

Kułacz S., *Cmentarz żołnierski z okresu I wojny światowej w Sokołowie Małopolskim, Sokołów Małopolski 2018.*

Kułacz S., *Groby żołnierskie z okresu I wojny światowej w Leżajsku i okolicy – krótka historia (nie)pamięci*, [w:] *I wojna światowa nad Sanem*, red. A. Garanty, Stalowa Wola 2014, s. 95-107.

Plan cmentarza wojennego w Brzozie Królewskiej (stan sprzed 1931 r.)

Dzieje starostwa leżajskiego na przestrzeni wieków

Cz. II. „Złoty wiek XVI”

Lato 1524 r. przyniosło największą katastrofę w dziejach młodego starostwa leżajskiego. Tatarzy spustoszyli Ruś Czerwoną po Rzeszów. Jego przyczyną była tocząca się wojna węgiersko-turecka, aby uniemożliwić dostarczenie przez Polskę pomocy wojskowej Królestwu Węgier. Miasto Leżajsk zostało wówczas doszczętnie zmiecione z powierzchni Ziemi, a jego mieszkańców wzięto w jasyr, wytopiwszy przedtem dzieci i starców w pobliskich bagnach. Przebywający w okolicy król Zygmunt I Stary, (w związku z wkroczeniem również armii tureckiej w granice Rzeczypospolitej), widząc ogromniszczenia, postanowił przenieść siedzibę starostwa w bardziej obronne miej-

sce. Od ocalałych mieszczan dowiedział się, że niedaleko jest miejsce, które niewielkim nakładem środków można było umocnić i tu odbudować miasto. Położone ono było około 5 km na południowy zachód, na wzgórzu, otoczone podmokłą doliną nadszańską i naturalnymi wałami. Przywilej lokacyjny został wydany 23 września 1524 r. we Lwowie. Miasto miało nazywać się odtąd, na cześć króla: Leżajsk Zygmuntowski. Nowa nazwa jednak się nie przyjęła. Na dawnym miejscu z czasem powstała wioska o nazwie Stare Miasto. Wszystkie dawniejsze nadane prawa dla miasta i okolicznych wiosek starościńskich zostały utrzymane. Nowo osiedlający się mieszczanie zostali zwolnieni od opłaty ceł, myt (opłata drogową za usługę, przeprawę, przejazd lub przewóz) i wszelkich podatków na 12 lat, a także od czopowego (podatek od wyrobu i importu piwa, wina, piwa i gorzałki) i podwód (dostarczanie koni z wozem i woźnicą). Po upływie lat wolnizny mieszczanie mieli opłacać po grzywnie z łanu (miara powierzchni ziemi gospodarstwa rolnego – tzw. łan frankoński to ok. 24 ha, używany na terenach starostwa leżajskiego). Miasto otrzymało prawo do organizacji trzech jarmarków: na święto Wniebowstąpienia Pańskiego (40. dzień po Wielkanocy), Matki Bożej Śnieżnej (5 sierpnia) i w dzień św. Mikołaja (6 grudnia) oraz w pięćki do odbywania targu.

Starostą tej rozległej królewskiej krainy był w latach 20. XVI w. Krzysztof Szydłowiecki (1467-1532) herbu Odrowąż, kanclerz wielki koronny (od 1515 r.). Piastował również m.in. urząd wojewody i kasztelana krakowskiego. W dzieciństwie przebywając na zamku wawelskim był towarzyszem zabaw przyszłego króla Zygmunta Starego. Dokładna data przejęcia przez niego starostwa jest przedmiotem sporów. Stanisław Szczur w „Dziejach Leżajskiej” podaje (vide cz. I. nr 11/2021 „Kuriera”), że po śmierci Hieronima Tarnowskiego w 1521 r. jego niedoszła żona Maryna Józefowicz miała oddać starostwo ok. 1526 r. swemu mężowi Baltazarowi Sobko. Kazimierz Przyboś w tym samym opracowaniu podaje rok 1523 przy okazji opracowania statutu cechu tkaczy leżajskich, wymagającego zatwierdzenia przez starostę Krzysztofa Szydłowieckiego. Autor niniejszego szkicu skłania się do 1521 r. Z tego roku pochodzą bowiem pierwsze wzmianki o leżajskich Żydach, w przywileju lokacyjnym wyraźnie zaznaczono, iż przywileje nie

dotyczą tych, „których prawa nie bronią i którym obcowanie z godnymi wiary jest zabronione” – zatem Żydów. Szydłowiecki osiedlił w mieście Żydów (teza K. Przybosia). Występuje on już w dokumencie lokacyjnym „jako opiekun i starosta tegoż miasteczka Lezeńska”. Poczynił on wiele inwestycji na terenie starostwa. Sporządzony w 1552 r. opis budynków w Leżajsku informuje, że Szydłowiecki dał 100 grzywien na przeniesienie miasta, nadto przeznaczył z czynszu miejskiego 33 grzywny na poprawę nowego wału, a nade wszystko zbudował wielki dom starościński z obwarowaniem drewniano-ziemnym na specjalnym solidnym zrębie (obszerną informację na temat dworu znajdzie Czytelnik w nr 9/2020 „Kuriera”). Zapoczątkował także wydobywanie rudy darniowej na terenie Sarzyny (z czasem powstanie tam odrębna osada o nazwie Ruda), przetwarzanej w kuźnicy celem pozyskania żelaza. Takowy obiekt gospodarczy obejmujący proces wydobywania rudy, jej uzdatnianie, następnie wytop w dymarkach i przerób w kuźni, określany jest jako „ruda”. Z czasem powstały one również w Jelnej (1578 r.), Jandzie (1628 r.) i innych wioskach.

Dużą wagę przywiązywał dwór starościński na wioskach do wytwórczości przemysłowej przez siebie organizowanej, wspierał również konkurencyjne rzemiosło cechowe w Leżajsku. Dwór był pozytywnie nastawiony do wytwórczości rzemieślniczej. Inicjatywa gospodarcza obejmowała wiele dziedzin, najmocniej jednak związana była z rudnictwem, kuźnictwem, hutnictwem, budowaniem statków rzecznych, eksploatacją puszczy, młynarstwem, browarnictwem i gorzelnictwem. Produkowano w starostwie szkło. Pod koniec XVI wieku na obszarze przestrzennym Woli Zarzyckiej, nad brzegiem Trzebońnicy założono „hutę”, która z czasem dała początek wiosce Hucisko. Wg Józefa Półciwarka produkowano tam szkło okienne o grubości ok. 2 mm i szerokości krążków ok. 14-15 cm, szklanki i inne naczynia. Przy strumieniach budowano młyny tartaczne (tartaki), młyny folusze (folusze – do obróbki sukna) oraz zbożowe. W lasach wypalano węgiel drzewny i produkowano popiół.

Istotny dla miasta był rozwój browarnictwa. 11 marca 1525 r. król Zygmunt I Stary nadał miastu prawo budowy browaru i jednocześnie zabronił szynkować piwa i inne trunki w odległości mniejszej niż mila od miasta. Re-

Krzysztof Szydłowiecki – Przywilej Opatowski

Zygmunt I Stary; Portret warsztatu Lucasa Cranacha Młodszego, ok. 1555 r.

Portret Bony Sforza (1494–1557), żony Zygmunta Starego

Portret Zygmunta II Augusta, warsztatu Lucasa Cranacha, ok. 1555 r.

jest z 1552 r. wspomina o browarze: „Obok gorzelni znajdował się też browar z drzewa tartego w węgły budowany /.../ w którym z jednego rogu izba do wyraszczenia słodów z komorą, w środku na kotły i naczynia browarne, przy tym izba do wyrabiania piwa, a za tą w drugim rogu do składania drew. /.../ W sieni komin wielki od ściany do ściany murowany z grubami po obu stronach do palenia, z jednej strony pod kociel piwny i chmielowy, z drugiej do komina w izbie powyżej powały murowanego do suszenia słodów”. Piwowarem był Tomasz Michałek, któremu ok. 1590 r. objawiła się Matka Boża, zaś z 1628 r. pochodzi informacja, że cechmistrzem piwowarów był Matys Jarko.

Bardzo korzystna dla starostwa była działalność królowej Bony, która w 1531 r. wykupiła starostwo za pozwoleniem króla Zygmunta I Starego od Krzysztofa Szydłowieckiego. Postanowiła w ten sposób rozszerzyć swoje posiadłości dynastyczne. Powyższy akt zatwierdził sejm w 1534 r. W 1550 r. sprzedała mieszczanom na potrzeby hodowli bydła część łąki zwanej „Gwoszcza”, znajdującej się na przedmieściach miasta w kierunku Starego Miasta. Na jej polecenie sprzedano mieszczanom 29,5% ogrodów za sumę 83 złp, co następnie w 1558 r. zatwierdził król Zygmunt August. Ogrody te leżały po obu stronach drogi z Leżajska do Giedlarowej i na ptn.-zach. od zabudowań fary. Dodatkowo uposażyła istniejący już w XV w. szpital (zakład dla ubogich) dochodami ze starostwa. W trakcie jej rządów, zaczęto budowę kościoła pw. Bożego Ciała przy drodze z Leżajska do Giedlarowej i kościółka filialnego pw. Marii Magdaleny w Wierzawicach. Za czasów Bony nastąpił rozwój gospodarki rolnej i handlu z Gdańskiem. Handlowano zbożem, futrami, towarami wschodnimi, solą, zwierzętami, a miasto stało się istotnym ośrodkiem gospodarczym

w województwie ruskim. Po śmierci Bony w 1557 r. starostwem zarządzali Andrzej Jakubowski (1558 r.) i Wojciech Sepichowski (do 1563 r.). Po nich zaś na ponad dwadzieścia lat, dzierżawa starostwa przeszła w ręce rodu Lutomirskich – Mikołaja (do 1569 r.), Baltazara (do 1583 r.) i Ramszy (do 1587 r.).

W połowie XVI wieku, dogodnie położone nad spławnym Sanem, starostwo leżajskie przejęło rolę pośrednictwa eksportu towarów gospodarstw wiejskiego z terenów kilkakrotnie przewyższających wielkość własnego obszaru. Służył temu pał nadrzeczny „Łąd”. 30 lipca 1558 r. król Zygmunt August w przywileju wydanym w Krasnymstawie, dał zezwolenie właścicielowi Łącuta Krzysztofowi Pileckiemu na postawienie na brzegu Sanu koło Leżajska, spichlerza na składowanie zboża i popiołu oraz prawo do budowy statków do spławiania zboża i innych towarów. Jednocześnie zobowiązał starostę leżajskiego Wojciecha Sepichowskiego i jego następców do respektowania tego rozporządzenia. Port w Starym Mieście należał do znacznie szerszych na rzece San. Mieszkańcy Leżajska mieli na niej prawo wolnego spławu. Miało to niebagatelny wpływ na dalszy dynamiczny rozwój miasta. Towary podróżowały aż do Gdańska, a dzięki temu kontakty handlowe stale się rozszerzały.

W latach 1550-1650 w grupach wytwórczości rzemieślniczej w Leżajsku było zarejestrowanych 51 zawodów. W tym: 9. w grupie spożywczej (piekarze, rzeźnicy, piwowarzy, słodownicy, gorzelnicy, młynarze, krupnicy, pomocnicy piwowarscy, ciągniowodowie w browarach), 8. w grupie włókienniczo-odzieżowej (tkacze, sukiennicy, postrzygacze, krawcy, czapnicy, folusznicy, szmuklerze, pasamonicy), 5. w grupie skórzaney (garbarze, kuśnierze, szewcy, siodlarze, rymarze), 7. w grupie drzewnej (stolarze, snycerze, tokarze,

bednarze, kołodzieje, stelmachowie, szkutnicy), 7. w grupie metalowej (kowale, ślusarze, kotlarze, blacharze, nożownicy, iglarze, wędzildarze), 7. w grupie budowlanej i ceramicznej (cieśle, malarze, garncarze, rumistrzowie, kaflarze, zduni), 1. w grupie chemicznej (smolarze), 7. w grupie usługowej (flisacy, woźnice, przewoźnicy, cyrulicy, złotnicy, paśnicy, miecznicy).

Dzięki opiece starostów w 1565 r. były już 102 mieszczańskie domy mieszkalne, wiele obiektów gospodarskich (browary, gorzelnie, 6 karczm, łąznia), a obok nich istniały jeszcze domy mieszkalne starościńskie, plebańskie, ich służby i poddanych oraz obiekty gospodarcze. Starostwo leżajskie nie tylko zaopatrywało lokalny rynek w potrzebne towary, ale także odgrywało ważną rolę w ogólnopolskim handlu zbytu. W tym czasie w samym Leżajsku szacuje się, że mieszkało około 1500 ludzi, w dużej mierze zajmujących się rzemiosłem. Leżajsk należał do zamożnych miast w województwie ruskim. Nic dziwnego, że gdy od 4 do 6 maja 1578 r. zatrzymał się w Leżajsku król Stefan Batory, znalazł tu wraz z całym dworem kosztowną gościnę, która pochłonęła aż 467 florenów i 6 gr. [Cdn.]

Bibliografia:

Józef Półciwarteł – *Położenie ludności wiejskiej starostwa leżajskiego w XVI-XVIII wieku*. Warszawa, Kraków 1972.

Kazimierz Przyboś – *Dzieje Leżajska w czasach nowożytnych (od roku 1524)* [w:] J. Półciwarteł [red.] *Dzieje Leżajska*, Leżajsk 2003.

Tomasz Gąsowski – *Zarys dziejów Żydów leżajskich* [w:] J. Półciwarteł [red.] *Dzieje Leżajska*, Leżajsk 2003.

Zdzisław Czownicki, Józef Półciwarteł – *Ze studiów nad spławem i urządzeniami wodnymi na Sanie w czasach nowożytnych*. Rzeszów 2001.

Roman Federkiewicz
Muzeum Ziemi Leżajskiej

Nowy rok, nowe projekty i nowe wyzwania w Pogoni

17 grudnia 2021 r. odbyło się spotkanie świąteczne, podczas którego Zarząd Klubu MZKS Pogoń Leżajsk podsumował 100 dni swojej działalności przedstawiając podjęte w tym okresie działania. Spotkanie odbyło się z udziałem przedstawicieli instytucji i firm wspierających Klub, członków stowarzyszenia oraz zawodników.

Wraz z nowym rokiem ruszyła Akademia Piłkarska Pogoń Leżajsk, w ramach której młodzi adepci piłki nożnej będą mogli doskonalić i rozwijać swoje umiejętności piłkarskie, podnosić sprawność fizyczną, a także aktywnie spędzać czas wolny. W jej ramach będą realizowane profesjonalne treningi piłkarskie pod okiem wykwalifikowanej kadry trenerskiej. Młodzi zawodnicy będą mogli uczestniczyć w rozgrywkach piłkarskich, turniejach oraz obozach sportowych.

Zarząd Klubu składa serdeczne podziękowanie Agacie Jaskierskiej, Wioletcie Bochenek oraz Patrycji Tabin z Grupy Wokalnej MERITUM pod kierownictwem Bartłomieja Urbańskiego przy współpracy z Jakiem Brzuzanem, za oprawę muzyczną i wokálną podczas spotkania.

Szczegółowych informacji związanych z naborem oraz w sprawach organizacyjnych, udzielają trenerzy Akademii: Adrian Rauza (tel. 665-140-387), Paweł Klimek (tel. 798-483-120)
<http://mzkspogonlezajsk.pl/akademia-pilkarska/#WPogoniZaMarzeniami>

Zarząd klubu przypomina również o możliwościach wsparcia Klubu na portalu zrzutka.pl (nazwa zrzutki: Wsparcie klubu MZKS POGOŃ Leżajsk) i poprzez licytację na Facebooku (Licytacje – Wsparcie Klubu MZSK POGOŃ Leżajsk).

MZKS Pogoń Leżajsk

WSPIERAJ POGOŃ LEŻAJSK

PRZEKAŻ 1% PODATKU KRS: 0000270261

PODAJ KRS

0000270261

WPISZ KWOTĘ 1%

138

K. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Podatnicy, którzy wypieili cząstkę z, w poz. 138, przeznaczone DPF swojego imienia, nazwiska i adres, ubiegając się o zwrot z podatków (zawieszanie, zwrotu) 138. Cel szczegółowy 1%

WSTAW DOPISEK

MZKS POGOŃ LEŻAJSK 10604

Wnieśli kwotę kwoty. Kwota z poz. 138 może przekroczyć 1% kwoty z poz. 138, po przekroczeniu do pierwotnej kwoty kwoty w ad. 138. Wynikając kwota z poz. 140 wynosić zgodnie z 140 poz. 141 można podać dodatkowe informacje, np. 140. Wynikając kwota 140

CEL: MZKS POGOŃ LEŻAJSK 10604

KRS: 0000270261

Fundacja studencka

FUNDACJA STUDENCKA „MŁODZI-MŁODYM”

Organizacja Pożyciu Publicznego (DPP) | KRS 0000270261 | NIP 949-204-42-31
Tel. +48 795-795-747 | biuro@form.pl | www.form.pl | ul. Bór 116, 42 202 Częstochowa

Darmowy program do PIT oraz poradnik znajdziesz na fsmm.pl

Ty też możesz zbierać 1% podatku! Odwiedź fsmm.pl

Bardzo dobry występ tenisisty stołowego Arki w GP Polski Żaków

Jeszcze pół roku temu zawodnik Arki Łętownia Przemek Przybysz był skrzatem. Od września rywalizuje w kategorii żaków i już ma w tej kategorii pierwsze sukcesy.

W I Grand Prix Podkarpacia zajęł 2 miejsce i wywalczył sobie prawo gry w I GP Polski Żaków w Zielonej Górze. Wśród 64 chłopców wywalczył tam miejsce 17-24 i tzw. limit na grę w II GP Polski w Sepólnie Krajeńskim.

W przedświąteczny weekend w dalekim Sępolnie zaczął rewelacyjnie. W fazie grupowej po bardzo dobrej grze pokonał tam wszystkich trzech rywali: 3:0 Marcina Żwawiaka (woj. wielkopolskie), 3:1 Miłosza Grocholskiego (Wrocław), 3:0 Mikołaja Zajdę (łódzkie).

Niestety, po kilkugodzinnej przerwie nieznacznie przegrał 2:3 pierwszy mecz pucha-

rowy o miejsce w przedziale 1-16 z Oliwierem Odolczykiem (Pruszków).

W ostatnim meczu o miejsce w przedziale 17-24 pokonał 3:0 Szymona Tworowskiego (Białystok).

Dobrą grą w dalekim Sępólnie zapewnił sobie limit na marcowe III GP Polski Żaków w podkieleckiej Bilczy.

Nie byłyby tych wyników bez wsparcia finansowego, jakiego od lat udziela klubowi **Miasto i Gmina Nowa Sarzyna** oraz **Powiat Leżajski**.

Jan Sum

Przemek Przybysz

I Zawody Strzeleckie Stowarzyszenia Carpatia Arms

8 stycznia na terenie Strzelnicy Arizona w Przychojcu odbyły się I Zawody Strzeleckie Stowarzyszenia Carpatia Arms przy współorganizacji Stowarzyszenia Kolekcjonerów Broni Palnej i Strzelectwa 9x19 w Leżajsku, Stowarzyszenia Kolekcjonerów Broni Palnej i Strzelectwa Granat w Lubaczowie oraz Powiatu Leżańskiego. Wydarzenie objął patronatem Starosta Leżański Marek Śliż.

W zawodach wzięło udział 98 uczestników, którzy wystrzelali 1274 sztuk amunicji w kalibrze 9mm. Strzelnicę w trakcie turnieju odwiedziło około 300 osób.

Podczas zawodów swoje wystawy zorganizowały m.in. służby mundurowe i ratownicze. Wojska Obrony Terytorialnej zaprezentowały sprzęt wojskowy, Państwowa Straż Pożarna

tował wystawę dotyczącą kształcenia uczniów o profilu wojskowym. Strzelnica Arizona zrobiła także ekspozycję broni, która jest dostępna dla każdego, kto korzysta z usług strzelnicy. Uczestnicy wydarzenia mogli również na żywo zobaczyć prawdziwego Hummer Humvee H1, słynny wielozadaniowy pojazd stworzony dla amerykańskiej armii.

Zawody zwieńczyło rozdanie nagród dla najlepszych strzelców, które wręczył starosta leżański. Po przyznaniu wyróżnień odbyło się losowanie wartościowych nagród rzeczowych ufundowanych przez sponsorów.

Stowarzyszenie Carpatia Arms

Fot. Dwa W Fotografia

pokazała specjalistycznego robota będącego na wyposażeniu jednostki oraz zorganizowała pokaz ewakuacji osoby poszkodowanej po wypadku komunikacyjnym, a grupa ratowników z Polskiego Czerwonego Krzyża omawiała pierwszą pomoc przedmedyczną. Ponadto firma Folkward prezentowała swój sprzęt w postaci ochrony balistycznej przeznaczonej na rynek cywilny, zaś firma Centrum Ratownictwa Medycznego i Pomocy Doraźnej Emergency24 sp. z o.o. udostępniła prywatną, specjalistyczną karetkę, a jej pracownicy na miejscu opowiadali o swojej pracy. Dodatkowo swoje stoisko edukacyjno-informacyjne zaprezentowała Policja, a Zespół Szkół Licealnych przygo-

Borneo

Malezja

cz. 2

podróż 100

Borneo. Już sama nazwa wzbudza emocje. Strach przed wyspą „łowców głów” dawno przeminął, a tropikalnych lasów, bogatej flory i fauny nie trzeba rekomendować. Jednak czas ucieka. Dziewicze lasy giną na naszych oczach. Kurczą się siedliska zwierząt.

Na szczęście Borneo nadal zachwyca swym pięknem i bogactwem natury, na które nie pozostaje obojętny żaden turysta.

Kiedy powoli miasto budzi się ze snu, my jesteśmy już gotowi na kolejną przygodę.

Z portu ruszamy do Parku Narodowego Pulau Tiga leżącego na trzech wyspach oddalonych kilkanaście kilometrów od miasta.

Tego można było się spodziewać. Na wyspy płyniemy w towarzystwie bardzo głośnej, chińskiej zorganizowanej wycieczki i małej grupki Rosjan.

Po chwili, kiedy łódka nabrała prędkości, a ryk silników zagłuszał wszystkie rozmowy, rozpoczęła się walka o przetrwanie. Kto usiadł z tyłu, zatykał uszy, kto z przodu był skazany na nieustanny brak kontaktu z siedziskiem. Łódka wyskakiwała na falach wysoko w górę, po czym z impetem spadała na taflę wody, a wiatr, przesiąknięty słonym kropelkami, boleśnie uderzał w nasze oczy.

Lasy wyspy Tiga

Nasze emocje przechodziły ze skrajności w skrajność. Na początku był strach, potem opanował nas ironiczny śmiech z czasem mieliśmy dosyć nieustannego potrząsania naszymi wnętrznościami. Za to nasi przewodnicy, ze spokojem demonstrowali nam swoją odwagę, a może głupotę.

Po godzinie z ulgą przyjmujemy pierwszy przystanek. Wsiadamy na wyspie węży – Snake Island, czyli Kalampunian Damit, na której była tylko jedna, jedyna tablica „Zakaz lotu dronami”. Pół świata sprysnęło się przeciw dronom. Jak nie kiepskie warunki pogodowe, to zakazy. Mamy nadzieję, że zobaczymy przynajmniej węże.

Wyspa wygląda, jakby niedawno przetoczyło się po niej tsunami. Poprzewracane drzewa, przyciskają olbrzymie gałęzie, a na gałęziach miliony śladów bytności ptasiej społeczności.

Ku naszemu zaskoczeniu przewodnik szybko znalazł węże skrywające się w wilgotnych szczelinach.

Poszukiwanie kolejnych osobników skończyło się fiaskiem, ale atmosfery tej niewielkiej wyspy smaganej wiatrem i uderzających o nią fal nie sposób zapomnieć.

Przed nami kolejna wyspa, a właściwie wielka wygięta łukowata łacha piachu ze skromną

roślinnością. Cudowne miejsce na kąpiel czy spacer po ciepłym białym piasku z nadzieją na znalezienie pięknych okazów muszli to dzisiaj rzadkość. Prawdopodobnie i tutaj niewiele by ich zostało, gdyby nie zakazy ich wywożenia.

Większość turystów przyjeżdżających na Borneo marzy nie tylko o poznawaniu dziewiczej dżungli, ale również o podziwianiu podmorskiego świata. Właśnie tutaj na Morzu Południowochińskim, Morzach: Sulu i Celebes znajdują się miejsca nurkowe, będące na „liście życzeń” większości płetwonurków.

Jednym z najlepszych miejsc do nurkowania jest wyspa Sipadan. Ta oceaniczna wyspa wznosi się na 70 metrów od dna morskiego. Znajduje się w sercu basenu Indo-Pacyfiku, centrum jednego z najbogatszych siedlisk morskich na świecie. Znalezione tutaj ponad 3000 gatunków ryb i setki gatunków koralowców. Jednak po uzyskaniu statusu chronionego w 2002 r., zdecydowanie mniej turystów może uzyskać pozwolenie na zwiedzenie wapiennego szczytu. Zachowuje to delikatną ekologię. Na szczęście łatwiej dostać się na sąsiednią wyspę Mabul, której podwodny świat jest równie piękny.

Oprócz tych najsłynniejszych miejsc nurkowych, w wodach Borneo znajdziemy sporo wspaniałych raf, zarówno na północy wyspy, jak i na Morzu Południowochińskim. Kilka kilometrów od Kota Kinabalu znajduje się Park Morski Tunku Abdul Rahman. To idealne miejsce, aby założyć maskę i wziąć w usta rurkę, gdyż pięć wysp parku otaczają płytkie wody z rafami koralowymi. Podobnie jest tutaj, u wybrzeży wyspy Tiga. Prawdopodobnie nie natrafimy tutaj na manty, żółwie, barakudy czy rekiny młoty, ale na pewno będziemy mogli podziwiać różnorodne koralowce, kolorowe rybki na czele z uroczymi błazenkami.

Dla nas snurkowanie to wielka frajda. Możemy w nieskończoność przebywać w wodzie, eksplorując każdy, nawet najmniejszy fragment rafy. Niestety, czas nagli.

Wdrapujemy się na łódź i ruszamy w stronę wyspy Tiga. To największa wyspa parku na-

Snurkujemy na rafie

Owoc pandanu

Waran leśny

rodowego Pulau Tiga, która w odróżnieniu od innych wysp w okolicy Kota Kinabalu ma bardzo bujną roślinność. Na pozostałych wyspach las jest ubogi ze względu na brak słodkiej wody – tutaj jest inaczej.

Niektórzy z was mogą znać Pulau Tiga z telewizyjnego reality show „Survivor” (w Polsce znanego pod tytułami: „Rzykanci”, „Wyspa Przetrwania” lub „Wyprawa Robinson”). Mały archipelag, który bezpośrednio przekłada się na Three Islands był gospodarzem pierwszego sezonu tego słynnego serialu.

Jeszcze mokrzy po snurkowaniu wysiadamy na wyspie. Kilka formalności, bilet wstępu do parku i nie tracąc czasu ruszamy w kierunku atrakcji, która była jednym z powodów przyjazdu tutaj. Ubrania pozostawiamy na wybrzeżu i drewnianymi pomostami w strojach kąpielowych idziemy w głąb dżungli. Odległość nas zaskoczyła. Za nami dwa kilometry marszu w japonkach, a celu nadal nie widać. Ale w programie było napisane trekking przez dżunglę, więc mamy to, za co zapłaciliśmy.

W końcu są. Wulkaniczne, błotne niecki, w których z wielką satysfakcją taplają się turyści.

Co prawda liny pomagają bezpiecznie wśliznąć się do błotnych sadzawek, ale nawet one nie gwarantują utrzymania równowagi.

Nie mamy potwierdzonych informacji, że błotne okłady dodają skóry blasku i odmładzają o 100 lat, ale śmiechu w błocie jest co nie miara!

Niestety, muzułmanki nawet tutaj nie mogą pokazywać swojego ciała.

Błoto ma taką wyporność, że przy umiejętnym manewrowaniu kończynami bez problemów położymy się na jego tafli. Jednak każ-

dy nieuważny ruch, może skończyć się mało przyjemnym nurkiem.

Wyjście z krateru to osobna komedia, kiedy każdy jest śliski jak ryba.

Gdy w końcu udało się wydostać z bajorka, trzeba było wyjąć kilka kilogramów błota z kąpielówek, żeby móc iść. Ubaw!

Niestety, nie można umyć się na miejscu. Czeką nas drogi powrotne z kostiumami pełnymi błota, które błyskawicznie zasycha tworząc twardą skorupę.

Nareszcie wymarzony prysznic i skrupulatne usuwanie błota z najdalszych zakamarków ciała.

Mamy ochotę wskoczyć do morza, jednak nie wolno zmywać błota wulkanicznego w morzu, bo szkodzi koralowcom. Szanując tę decyzję po raz kolejny próbujemy zmyć z siebie uciążliwą maź. Jeszcze raz i jeszcze raz.

Kiedy okolicę przeszył zapach grillowanych krewetek, kurczaka i warzyw, z zarośli wyszły warany. Jak się okazało, tylko na turystach zrobiły wrażenie. To jakby u nas zobaczyć kurę, kaczkę czy łabędzia. Po chwili zdaliśmy sobie sprawę dlaczego. Przecież jesteśmy na Borneo, jednym z najbardziej różnorodnych przyrodniczo miejsc na świecie. W takim razie, co nas jeszcze może czekać?

Warany bez bojaźni podeszły do nas. Nawet ulewa ich nie odstraszyła.

Ten olbrzymi gad to waran leśny, co prawda jest mniejszy od swojego kuzyna z Komodo ale dwa, dwa i pół metra długości i tak robi wrażenie.

W języku angielskim jaszczurka ta nazywana jest *water monitor* – wodny waran. Określenie to wynika z jego upodobań siedliskowych – doskonale czuje się w wodzie, a pod nią po-

trafi wytrzymać nawet 30 minut. Jednak na łądzie również doskonale sobie radzi. Biega szybciej od człowieka i lepiej wspina się na drzewa. Mieszka w norach nad brzegami akwenów zarówno słodkich, jak i słonych, w których kopie nory dochodzące do dziesięciu metrów długości. To jedna z największych jaszczurek na świecie i niewybredny łowczy. Waran je wszystko, co jest w stanie połknąć: owady, kraby, małże, węże, jaja krokodyli i ptaków, ryby w tym węgorgorze mierzące metr długości, gryzonie i małe ssaki. Nie pogardzi śmieciami, ludzkimi odchodami, a nawet ludzkimi zwłokami. Jednak prawdziwym przysmakiem warana jest padlina. Nie przejawia instynktu terytorialnego, ale w sytuacjach zagrożenia może być bardzo niebezpieczny – w walce używa szczęk, mocnego ogona i potężnych pazurów.

Czytając takie informacje z większą ostrożnością zbliżamy się do nich. Jednak dla naszych przewodników każdy z waranów to stary przyjaciel. Identyfikują każdego z nich. Niektóre mają nawet imiona.

Na horyzoncie kolejna ulewa.

Po sytym obiedzie i naładowaniu baterii w zawrotnym tempie ruszamy w drogę powrotną do Kota Kinabalu.

To była udana wycieczka. Co prawda nie przepadamy za zorganizowanymi wypadami, ale wiele z nich, a w szczególności te w mniejszych składach to dobry pomysł. Wcale nie będzie drożej, a na pewno będzie sprawniej, szybciej i spadną nam z głowy organizacyjne problemy.

Cdn.

Zdjęcia, tekst: Ireneusz Wótek

Zapraszam do obejrzenia filmu na YouTube: Niezwykły Świat Borneo Malezja

**POLSKI
ŁĄD**

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY

Nowy rok 2022 przyniósł wiele zmian dla pracowników. W życie weszły zmiany przepisów podatkowych w związku z wprowadzeniem Polskiego Ładu oraz ustaw o nowelizacji ustaw o systemie ubezpieczeń społecznych. Na uregulowanie czeka praca zdalna. Zmiany mają też dotyczyć urlopy w związku z potrzebą dostosowania przepisów krajowych do unijnej dyrektywy.

9 najważniejszych zmian dla pracowników w Polskim Ładzie

Najważniejsze zmiany wprowadzane w ramach Polskiego Ładu dotyczą:

- podwyższenia kwoty wolnej od podatku dochodowego od osób fizycznych do 30.000 zł;
- podwyższenia do 120.000 zł kwoty, po której przekroczeniu ma zastosowanie stawka podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 32%;
- wprowadzenia tzw. ulgi dla klasy średniej;
- zastąpienia prawa podatnika będącego osobą samotnie wychowującą dziecko (dzieci) do wspólnego opodatkowania się z dzieckiem możliwością odliczenia od podatku przez taką osobę kwoty 1.500 zł;
- zmian zasad ustalania wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- likwidacji prawa podatnika do odliczenia kwoty składki na ubezpieczenie zdrowotne opłaconej (pobranej przez płatnika) w roku podatkowym od kwoty należnego za ten rok podatku dochodowego od osób fizycznych albo zryczałtowanego podatku dochodowego od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;
- wprowadzenie zasady, że stosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej będzie dotyczyć wyłącznie tych podatników, którzy kontynuują stosowanie tej formy opodatkowania po dniu 31 grudnia 2021 r. oraz nie zrezygnowali z opodatkowania w tej formie po tym dniu i nie utracili prawa do opodatkowania w tej formie po tym dniu;
- ograniczenia pracy na czarno.

5 ważnych zmian w zasiłkach z ZUS w 2022 r.

Najważniejsze zmiany, na jakie powinni się przygotować pracownicy to:

- skrócenie okresu pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia – pracow-

nik nie dostanie pół roku chorobowego po utracie pracy

- zaliczenie okresów niezdolności do pracy do jednego okresu zasiłkowego
- podwyższenie wysokości zasiłku chorobowego za pobyt w szpitalu do 80%
- prawo do świadczenia w wysokości zasiłku macierzyńskiego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego dla pracowników w ciąży
- zasiłek po ustaniu zatrudnienia.

80% zasiłku za czas pobytu w szpitalu

Na podstawie nowych przepisów zasiłek chorobowy za czas pobytu w szpitalu jest wyliczany na korzystniejszych zasadach i przysługuje w wysokości 80 proc. bez względu na to, czy dotyczy osoby hospitalizowanej, czy przebywającej w domu.

Wedle nowych przepisów podstawy wymiaru zasiłku nie oblicza się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków (bez względu na ich rodzaj) nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż miesiąc kalendarzowy. Dotychczas w przepisach była mowa o przerwie krótszej niż 3 miesiące kalendarzowe.

Korekty okresu zasiłkowego

Okres zasiłkowy do końca ubiegłego roku wynosił standardowo 182 dni i określał łączny czas, przez który można było pobierać zasiłek chorobowy. Do tego samego okresu zasiłkowego wliczały się wszystkie nieprzerwane okresy niezdolności do pracy, nawet jeżeli niezdolność do pracy była spowodowana różnymi przyczynami. W przypadku przerw w niezdolności do pracy, do okresu zasiłkowego wliczało się okres niezdolności do pracy przypadający przed przerwą, o ile jest ona spowodowana tą samą przyczyną, a przerwa nie przekracza 60 dni. Od stycznia nie ma znaczenia, jaka choroba będzie powodem niezdolności do pracy przed i po przerwie. Przerwa będzie liczona tak samo, bez względu na to, czy chodzi o te same choroby, czy różne. Wyjątkiem od tej zasady ma być niezdolność do pracy przypadająca na czas ciąży. Do okresu zasiłkowego nie wlicza się okresów niezdolności do pracy przypadających przed przerwą wynoszącą do 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpiła w trakcie ciąży.

91 dni zasiłku po ustaniu zatrudnienia

Zgodnie z nowymi przepisami od stycznia po ustaniu ubezpieczenia można pobierać zasiłek chorobowy do 91 dni. Ta zasada nie dotyczy m.in. osób chorych na gruźlicę lub niezdolnych do pracy w okresie ciąży.

ZUS przypomina, że osoba, której wyczerpał się okres zasiłku, nadal będzie mogła wystąpić o świadczenie rehabilitacyjne. Przysługuje ono maksymalnie przez 12 miesięcy osobie, która dalej choruje, jednak rokuje odzyskanie zdolności do pracy w wyniku dalszego leczenia lub rehabilitacji.

Zmiany w urlopach w 2022 r.

W nowym roku przepisy powinny zostać dostosowane do dyrektywy Unii Europejskiej work-life balance. Oznacza to zmiany w urlopach rodzicielskich. Unijna dyrektywa zakłada, że każdy kraj członkowski Unii Europejskiej wdroży do swojego porządku prawnego dwumiesięczne, urlopy rodzicielskie dla jednego z rodziców, co ma zwiększyć udział ojców w opiece nad dziećmi. Państwa członkowskie, w tym Polska, mają na to czas do 2 sierpnia 2022 r.

Dyrektywa work-life balance

Dyrektywa ustanawia minimalne wymagania mające na celu osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn pod względem szans na rynku pracy i traktowania w miejscu pracy przez ułatwienie pracownikom będącym rodzicami lub opiekunom godzenia życia zawodowego z rodzinnym.

Dyrektywa przewiduje indywidualne prawa związane z:

- a) urlopem ojcowskim, urlopem rodzicielskim i urlopem opiekuńczym;
- b) elastyczną organizacją pracy dla pracowników będących rodzicami lub opiekunów.

2 miesiące urlopu rodzicielskiego tylko dla ojców

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 w sprawie równowagi między życiem zawodowym i prywatnym rodziców i opiekunów została przyjęta w czerwcu 2019 roku. Nowe regulacje zawierają wiele rozwiązań dotyczących uprawnień rodzicielskich, np. w zakresie urlopu ojcowskiego, rodzicielskiego i elastycznej organizacji czasu pracy. Część z nich – jak np. 10-dniowy urlop ojcowski z okazji narodzin dziecka – funkcjonuje już w polskim ustawodawstwie. Znaczącą zmianą będzie rozszerzenie i wydłużenie urlopu tylko dla ojców.

Dodatkowe 5 dni urlopu?

Dyrektywa zakłada również wprowadzenie tzw. urlopu opiekuńczego w wymiarze 5 dni. Mógłby on w Polsce zastąpić obecną tzw. „opiekę nad dzieckiem”, która trwa dziś 2 dni w roku. Miałby też być także rozszerzony na wszystkich krewnych, którzy zamieszkują w tym samym gospodarstwie domowym: matkę, ojca, małżonka/małżonkę. Na razie nie wiadomo, jakie założenia pojawiają się w polskim kodeksie pracy.

Wzrost płacy minimalnej w 2022 r.

W nowym roku płaca minimalna osiągnie kwotę 3010 zł. Jest to jednak kwota brutto, od której odjąć należy jeszcze składki ZUS oraz podatek PIT.

DAKRON

BRAMY • DRZWI • ROLETY • MOSKITIERY

☎ 692 018 538

✉ biuro@dakron.pl

☎ 692 018 539

🌐 www.dakron.pl

AUTORYZOWANY PARTNER

Biuro sprzedaży: ul. Klasztorna 2F (nad Pepco), 37-300 Leżajsk

PRODUKTY SPEŁNIAJĄ WYMOGI PROGRAMU
CZyste POWIETRZE

ZAREKLAMUJ SIĘ w Kurierze Powiatowym

TEREN ROZPOWSZECZNIANIA:

powiat leżajski:
miasto Leżajsk, gmina Leżajsk
miasto i gmina Nowa Sarzyna,
gmina Grodzisko Dolne,
gmina Kuryłówka,

NAKŁAD: 3000 egz.

format A4 – 280 zł brutto
format 1/2 A4 – 140 zł brutto
format 1/4 A4 – 70 zł brutto

KONTAKT: 17 240 45 72

Archiwalne wydania miesięcznika Kuriera Powiatowego znajdziesz na:
<https://www.starostwo.lezajsk.pl/kurier-powiatowy/>

GŁÓTÓWKA

W BANKU
OD
KREDYTÓW?

BEZ GADANIA!

Leżajsk
ul. Mickiewicza 78
czynne pon.-pt. 8.30-16.30

Bank
OD
Kredytów

 Santander
Consumer Bank